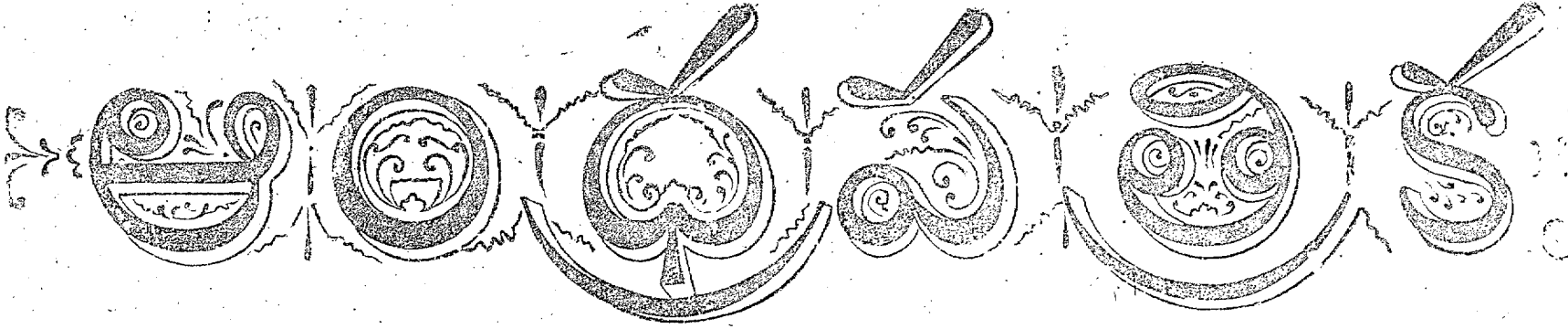

విడి వత్రిక 15 0-1-0;

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

310822 వ్ర తి ది న ము వ్ర క టి ం వ ర బ డు ను.

Vol. 10.

నంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ డిసంబరు నెల 26-వ తేది బుధవారము
ఉ థి తో థ్గా రి నా మ స ం వ త్స ర ము, మార్గశిరమాస బహుళ తృతీయ 3.

No. 123

నంచిక ౧౨౩

CALENDAR

AMRUTANJAN

CALENDAR

with a three coloured haftone Picture of

“MAHATMA GANDHI”

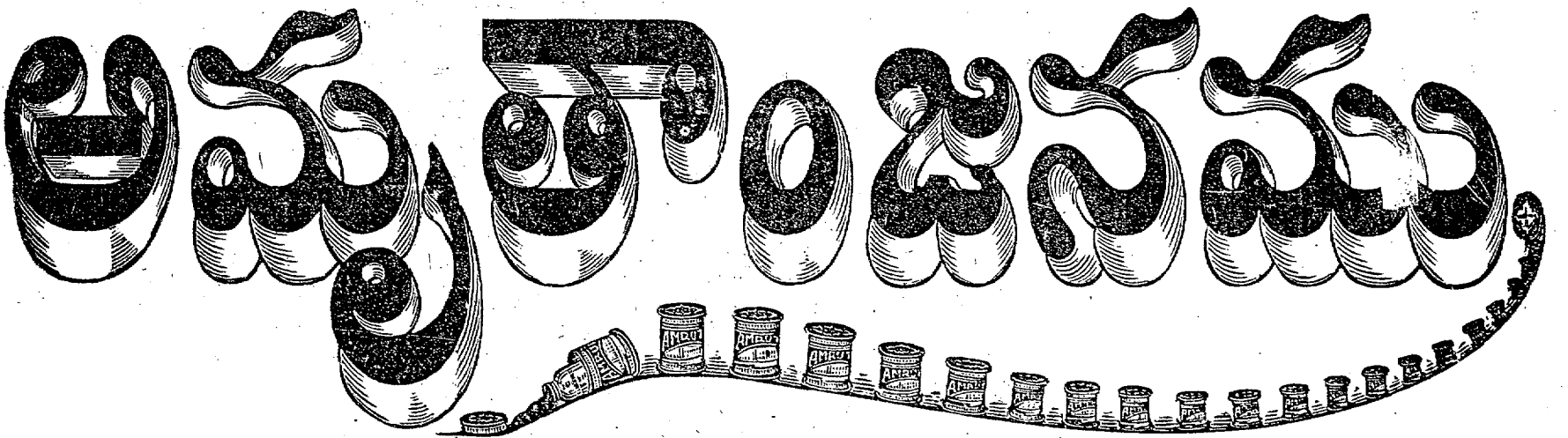
1924 అ మృ తాం జ న ము క్యా లం డ రు 1924

గాంధీ మహాత్ముని
పటము రంగులతో ముద్రింపబడి యున్నది.

క్యాలండరు 1-కి వెల 0-4-0.

పి. పి. సహా 0-6-0.

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము

వ్రతి పావులో దొరకును

చక్కని డబ్బీతో సహా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసింది.

దంత చూర్ణము

తామర తైలము

మోహిని తైలము

పండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము.

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు

స్త్రీ పురుషులకు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

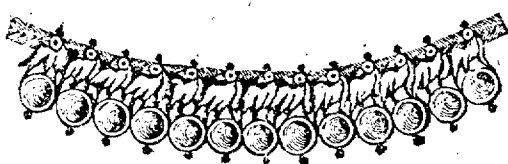
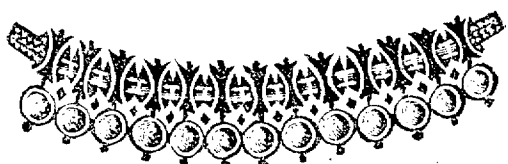
చక్కని డబ్బీ 1-కి 0-2-0; డజన్ 1-కి 1-4-0.

వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము. వెల 0-6-0

8 కులములు xల పీసా 1-కి అలాంటి 0-12-0 మాత్రమే.

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

గజల అడ్డెగలు

తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొని తిరిగి పైక మివ్వబడును!

అను విషయమును మాతో మొదటినుండి లావాదేవీ చేయుచున్నా వారి నడిగి తెలుసుకొనుదు.

ఈ నగ 7 నవరములు యెత్తు మొదలు 10 నవరముల ఎత్తు వరకు పలుకకములలో నింత వింత పూలు, కీలలలో తయారు చేయబడును. దీనికి పురువు 1-కి మజూరి గన్న 80. పట్టుచే కట్ట బడునది 2 నవరముల ఎత్తున తయారగును. (55 గజలకు) మజూరి రూ 7-8-0 లు మాత్రమే. ఒకసారి మా వద్ద ఆర్డర్ రిచ్చిన నురి యెప్పుడును ఎట్టి చిన్న నగకైన ను మా వద్దకే తప్పక వత్తురని మాకు వ్యవస్థము గలదు. నీను వెండి, నవరము బంగారు నగలు, యితర సామానుల అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నుంచుచున్నాము. ఆర్డర్ రిచ్చిన సకాలములో తయారు చేసి యిచ్చెదము. 172 పుటలు గల మా చిత్ర విచిత్రపు క్యాలట్రాగు ధర రూ 1.

ఉమ్మడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామికెట్టి కంపెనీ నగల వర్తకులు, 25, చైవాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

Grand Reduction Sale till the end of January

బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారి పుస్తకములనెట్టురూ 16 లు విలువగలది రూ 10 లకే యిచ్చబడును.

శ్రీ హనుమంతి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి సాక్షి నాలుగుభాగములు, వారి యితరనాటకములు మా వద్ద దొరకును.

భీష్మవల్లిజ్ఞ:—కర్త-మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రి

చక్కని కొత్తనాటకము. వెల రూ 0-12-0 లు మాత్రమే.

కన్నపుదొంగ, పగటిచుక్క. అగ్గిరాముడు మున్నగు పరిశోధకనవలలు, అనేక కొత్తనాటకములు, నవలలు మొదలగు పుస్తకములన్నియు మావద్ద దొరకును. సరస్వతీవాచకములు (Approved by the Text-Book Committee Madras) నెట్టు 1-టి

మొదలు ఎనిమిదివరకు వాచకములు వెల రూ 2-12-0 లు.

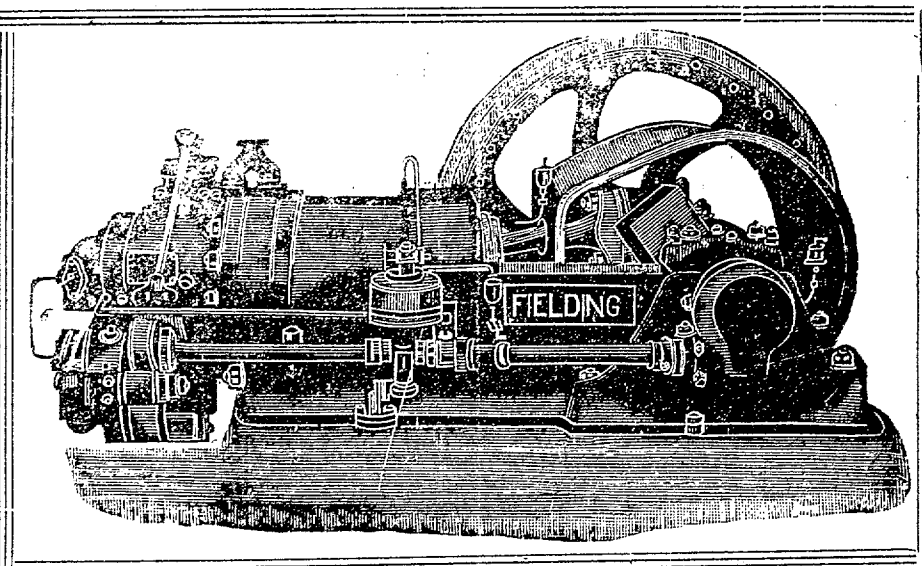
అర్ధశాబ్ద పంపినచో క్యాలట్రాగు పంపబడును.

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు,

గోదావరి బుక్కు-డిపో, రాజమండ్రి.

మరా:—కాంగ్రెసులో కొనుగోరి పోర్టుభగ్నం లాభము, ఆర్డరుతో సముపామ్మ పంపిగాని పుస్తకముల పంపబడవు.

ప్రసిద్ధికెక్కిన పీల్లింగు కెమిడిశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పున్నస్వల్పధరలకే అమలుచు చున్నవి. అన్ని సయిజాలు ప్లాకులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సరసమయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

586

సోల్ యేజంట్లు:—డి. యల్. శాస్త్రి అండుకో,

12, తంబు శెట్టిపేట, మదరాసు.

అనుద్యోగ సమస్య

కలకత్తా ప్రయత్నములు

1935, డిసెంబరు 22:— అనుద్యోగ సమస్య కలకత్తా రింగుకొరకు మధ్యతరగతులవారికి పరిస్థితుల నెరిగించు విద్య సేవ్పరిషత్తును కలకత్తాలో ఉత్తర భాగమున యీ నోటీసు లంఠించబడినది. వానివై కలకత్తా పరిషత్తు 30 ఆకుతోపు ముఖ్య గాంధ్యోగ్యుల సర్వీస్. కే. డాక్టరు మీల్ సర్ డి. పి. నర్సాధికారిగార్లు యొక్కయో సానుమోదించిన ఈ సర్వాధికారిగారు గడచిన మంగళవారము నాడు యీ యుద్ధమునకు సంబంధించిన సభకు అధ్యక్షత వహించెను. ఒక మాసపత్రక బహుళ వేల నున్నది. దానికి ఆకుతోపు ముఖ్యగారు యిదివరకే పోషకులుగా నుంచుమని వాగ్దానము చేసెను. అది ఉద్యోగము అని పిలువబడును. ఆకుతోపుగాను పరిస్థితుల అజ్ఞానమే మధ్యతరగతులవారి బాధించుచున్నదనియు అది తొలగించిన స్థితిగతులు కొంత బాగుపడునని చెప్పియున్నారు. పి. సి. కెగారి అభిప్రాయము గూడ నిదియే. “ఈ యా ను ద్యోగ సంబంధమున పరిస్థితుల నెరిగించుటయే మన ముఖ్య విధి అని నేను మీతో నేకీభవించుచున్నాను. ఈ యజ్ఞాన మున్నంతవరకు ను యీ సమస్యను పరిష్కరించుటకు మనమేమి చేయుటయోనా యని మన మూరకుండరాదు. అని ఆకుతోపుగారు వ్రాయుచున్నారు. మన కమిటీ ప్రయత్నములు ఒక మార్గమును కనుగొన గలుగును. అనికారేగారు వ్రాసియున్నారు. మేము సహజము చేయుటకు సాధ్యమగు నేని మీరు మా సహాయమును గుడ లెక్కలోనికి దీసికొనవలెను” అని రక్షణ వైస్యము కమాండరుగారు వ్రాసియున్నారు.

మంగళవారము నాటి సభలో ప్రవక్తలలో మొదలైన యే పని చేయుటకును సాధ్యము కాదను మామూలుసాకు ప్రత్యేకముగా ఆడేసింపబడినది. కథలో యువశక్తినించిన బిటాకల్ గారికి ఆకుతోపు గారి ట్టు వ్రాసి నిలిచి: “ఈ సమస్యను కలకత్తా రింగుకు ప్రభుత్వపు గ్రాంటులు గాని జనుల విరాళములుగాని అక్కరలేవు. దేశము నుంచుండవలసిన అభిలాషయందీస చాలు. అటున్నక ఉద్దేశమును ఖండించుటలో మీరు సరిగా పనిచేసికారు.”

ప్రభుత్వమున డబ్బు వెట్టుబడి నెట్టుగలిగిన కొందరు యువజనులు ప్రోచుకావలెననువిషయము అసభయందే నొక్కిచెప్పబడినది. ఈ యువజనులు వారి జీవమాత్రలను ఆ డబ్బుమీదనే విధింపవలెను. వీరు కార్మికులను వస్తువులను కొనుగోరి సంపాదించుకొరకు ఒక పట్టణము చేరవలెను. అట్లెటకు కూలికి పూర్తిగా యిచ్చుచుండవలెను. అనుభవముల యొక్క భాగస్వామిని చేర్చుకొనవలెను. కొలదిద్రవ్యముతో ప్రారంభించుటకు తగిన పరిశ్రమలు అసంభవముగా నున్నవి. అయినను ప్రజలకు నమ్మకము గలిగిన కొంతమంది జనులు యీలాటి యువజనులను ప్రోచిచేసి కొన్ని సంవత్సరములకు కొంత భూమిని అట్లెట తీసికొనవలెను. అక్కడనే వీరందరు ఉండిపోవలెను. కొందరు అనుభవముల పెద్దమనుష్యులకు వీరితో సంబంధముండి వారి సుఖదుఃఖములను వీరికిచ్చుచుండవలెను. ఈ కార్యసాధన కలకత్తాలో కావలసి యీవిధముగా వీరందరు కూడినట్లయిన ప్రతివాడును తలచిన పనియు చేయవచ్చును. కనుక కొన్ని పరిశ్రమలను ప్రారంభించుటకు కావలసినంత ఆదారము గలుగును.

కావున ప్రభుత్వమున కావలసినది ద్రవ్యము కాదనియు అనుభవముగల వానినూడి సహాయము కావలసిన యువదళమును శివారు నాటిసభలో తెలుపుచును ఈ కార్యసాధనకరి. క్రామిక కాలనీల మూలమునవిద్యాల లనీలుకూడ స్థాపించవచ్చుననియు అట్లెట మధ్యతరగతులవారికి కావలసినంత యుద్యోగము దొరుకుననియు చెప్పబడినది. ఏ కామిక్ సానైటీ ఆఫ్ యిండియా అను యీసెం మాసపత్రిక యు దీని విషయమై ఒక వ్యాసమును సంపాదకుని అభిప్రాయమును వ్యక్తపరుచును. (ఆ. వె)

సిక్కు సంఘము

అమృతసర్, డిసెంబరు 24:— నెలకొల్పిన సిక్కు సంఘము వారు లె గాంధీ రాష్ట్రీయ సిక్కు సంఘమువారికి ఒక తంత్రీ ట్రి, వారు భారత పూర్వార్థమును హిందూదేవాలయ తగాదాలో స్వామిభగవంతుడు సహాయము చేయమని అడిగిరి. హిందూ దేవాలయరక్షణకొరకు సిక్కులు సహాయమును లెక్కనము చేయగలరని కేవలమును కలెంబుచున్న వానికి మరొక రీతి వార్త వచ్చి.

సర్వసాచి ప్రతిరాట్నము

భాద్రపదమాస శుక్రవారము

చాలనలభముగను చిన్నదిగను ఉన్న ప్రతి (గింజలు దీ యు) రాట్నమును కిందిటివలననుండి గింజలున్నాము. దీ నిని భిక్షునియిచ్చి యిచ్చును ములభసాధ్యముగా నుండి రాట్నము ను తయారుచేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది. భద్రకా ఖియారు యాత్రయందు యొక్కడబరిగిన అక్కడకుబోయి స్వయముగ క్రైస్తవులను తిరిగిసహాయమును చేయుచున్నాడు. మహారాష్ట్రజేతమునందు అంధాదీనగరమున ఒక వందరి కాలి తో తిప్పబడు పిలగునట్టి ముత్యగింజలుబియ్యము రాట్నము నొకటి తయారుచేసి భద్రకాఖియారు నొక ఇనుపపెట్టెయి పంపి తన యంత్రమును పరిశీలించునని కోరియుండెను. ఈయంత్ర ము బాగుగనే తయారుచేయబడి, యొక్కవ ప్రతిపండి న్య ల్పకాలములో గింజలుబియ్యమును పిలగునట్లున్నదిగాని, అదిని తేక, గ్యాసు, లేక, విద్యుచ్ఛక్తి మొదలగు వాటి సహాయము లేనిది తిరుగును.

మనప్రకారముననుట్లు చేరితిగా భిక్షునిజేసినను, మనక క్రైస్తవియిన యంత్రములగా చేయబడదన అంశమును జైన్ యం దుంచుకొనవలెను. సాధారణముగా ఒకరు దినమునకు తి లేక 10 గంటలకాలము మునాయాసముగా తిట్టికట్టుతేక పని చేయుటకు అవకాశ మొసగు పనిముట్లే హిందూజేతమున ఉప యోగపడును. కాని, యొక్కవపని స్వల్పకాలములో జరిగి, పని వానికి సాయంకాలమైనను విక్రాంతి నొసగియంత్రముల నుప యోగించ నుడదు. ఈవిషయము జైన్ యిందుంచుకొని పిట్టి కనుగుణముగా తయారుచేయబడిన రాట్నములే ప్రజలకు శ్రే యస్కరముగా నుండును. వాటివలన యొక్కవపని అధికమగు ప్రయాసము లేకుండగ జరుగవలెను.

క్రిందటి ప్రకటనలో విధాన్యచేయబడిన ప్రతిగింజల రాట్నమును ఒక్కచేతితోనే నడపవలెను. మడిచేతితో తిట్టవచ్చు చక్రమును తిప్పుచు యెడమచేతితో ప్రతినియగు చుండు కర్రలపట్టె పెట్టుచుండుటలే, మడిచేతితో యొక్కవ అలసటయు గలుగును.

ఈయెట్లుంది గుర్తించి భద్రకాఖి (బెన్సికలు (కాం టి)కారు ఎడమ ప్రక్కనుగూడ వేరొక సిడి యుండునట్లు క్రొత్తకము రాట్నమును తయారుచేసిరి. దీనివలన ఒకసారి మెడమచేతను, వేరొకసారి మడిచేతితోనే తిట్టవచ్చును. ఎడ మచేతితో ప్రతిపండించుట మొడిటిలో కొంతవరకు యెట్లుదిగ నేయుండును. కాని, రెండుకోజులు అలవాటు పడినవెనుకయూ పని అతిసులభముగా బోయెను. రెండుగంటలకాలము ఒకచేతి తో తిప్పి పిడక రెండవ చేతితో తిప్పి, మొదటిచేతి విక్రాంతి నిచ్చుచుండినచో దినమునకు 8, 10 గంటలసేపు యొకటిగా రాట్నము తిప్పినను అలసట గలుగదు.

ఈమార్పు అతిస్వల్పమైనదయినను యొక్కవముఖ్యమైనది. దీనివలన రాట్నమును దుపయోగించుచుకర్ర వేరొకటి తగిలిం చుటలే అధికమగును. అనగా 2 లేక 3 అణులు అధిక క్షయ ము ప్రారంభముల కర్రవిగినపుడు యీమార్పున కట్టించి రెం దుడును చేయించినచో సరిపోవును.

ఈవిధముగా తయారు రాట్నమునకు కట్టసాచిరాట్నము అనిపేరవచ్చును. భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణుడు అర్జునుని, సర్వసాచి యని పేరెడెను. అనగా అర్జునుడు విజయిద్దయందు మంచి నిపుణు డగుటచే కాక తన రెండుచేతుల బాణములను ఒకచే చేయి లో నుపయోగించగలడు గాన యీతని రహస్యమునకు చేతున జ యింకబాలరని శ్రీకృష్ణభగవానుడు తెలిపెను. ఇట్టి చాకచక్య ముగల వారు యిరియంపకు ప్రయోగమునందు సగమువంతు ప్ర యాసము వాపుకొనగలగుదురు. అనగా సాధారణపనివారలెద్ద తో సమానులగుదురు. బాణములు, కత్తులు, బల్లెములతోయూ ధర్మ జుగురుండుడే కాలమునకప్పుసాచులు యొక్కవగౌరవించ బడుచుండిరి.

మడమట, శేతపత్రికములందు, గింజలు దీయుపరికపు, తక్కినపనులన్నిటియందును రెండుచేతులను సరిసమానముగనే ఉపయోగించుటకు. ఈ పద్ధతిరాట్నమును తిప్పినపుడు రెండు చేతులు సమముగనే ఉపయోగించబడును. కానిరాట్నముచక్ర ము మునాయాసముగా తిరుగునట్టిదయినచో అలసట యొక్కవ యెడలెడకు. చక్రము భ్రమణమునందు, నులుపుగా తిరుగ వలెదిన చో నూలుబడికుభారంతోకముగా అలసట జెందిన కాలముననే తి నిపోవుటకు.

ప్రతి శేతపత్రికమున రెండుచేతులకు పనియుండును. మడియను చేతులు ముందుగాను పిలుగలదు. మగ్గును శేత యం దుగూడ రెండు చేతులకు కాళ్ళకుగూడ పనియుండును. ఇది మా మూలుచక్రములలో పని జరుగగలములలో శేతయంత్రము కంటెను యెట్లునుండి అటువంటివలన మగ్గుచక్రము కట్టియుంచబడిన తాడును మడిచేతితోనే యొక్కవకు లాగుచుండుటచే శేతకు చేయవచ్చు, మడిచేతితో యొక్కవకు పని గలుగును. కాని రెండుచేతు లా యీ తాడులనుబట్టినవాడు శేతుకొనినచో శేతగాక పని నుగువుగా నుండును.

పనిచేసికొనుటలో సౌఖ్యము గలదు. కాని అపనిని విను గుత్తుట్టించుటగా చేయబడదు. శేతకుల పనివారు యొక్కవకు పనియందు తయారైనను వినుగు పనిచేయుట చేసికొన గలదు. అట్లు వినుగు జెందకుండ పనిచేయుటచే అపనియందారిలేన వాడని యెంచుకొనును. పనిలోను సౌఖ్యము ననభినింపవలెన్ను అపనిని సంపూర్ణముగా శిష్టియుండవలెను. నిజమైన శిష్టి పని చేయుచు అందుగల సౌఖ్యంబు తి నోలరాదు చుండును. కాని వినుగుదలతో చేయబడు యొక్క టిక్కుడు చురుకు పుట్టించుటకు ఉత్తేజములను గ్రహించు చుండవలెను. కాత్తములలో జెప్పెడి "కర్మయోగము" అనగా యెడలెడల వారు సంపూర్ణముగ శిష్టియుండుటయే అర్థము.

వక్రము, మొదలగు పనులందు యొక్కవ సౌఖ్యము ననభినింప వలెనని దలంచుచో అపనిలను పూర్తిగా శిష్టియుం డవలెను. అంతేగాని అందుబడి యీదులాడరాదు. అట్లు చేయుటవలన సహజమగు అనాదముగలుగును. సౌఖ్యత్యముగూడ చేయబడును. భారతదేశము యిదివరకట్టి సౌఖ్యము ననభినింప చుండెడివారు కాని యిప్పుడు కొంచెము దారిద్ర్యముగూడు. నిశ్చయముగ జీవన సౌఖ్యమును సంపాదించుట అతిసులభము అని లేవచ్చును చెరిసికొందుగాని, ఉన్నప్పుడు గ్రహించ శీరము. మగవలాలు గాంధీ, నుగ్గురి ఆశ్రమము.

వెల్లింగుటన్ సినిమా 953

22-12-28 శనివారము నుండి 28-12-28 తేది శుక్రవారము వరకు సాయంత్రము 6-15 గంటలకు రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రదర్శించబడును.

శనివారము, ఆదివారములందు మాటిని 8-15 గంటలకు క్రొత్త మార్పులు రెండు అటూ ప్రదర్శించబడును. ప్రపంచ మంతటను అత్యర్థమును కలగచేయుచున్న క్రొత్తగా తయారైన ఎడ్డిపోలో, కాప్టన్ కిడ్

ప్రధాన నటుడు 18, 14, 15 కథలు కడపటివారము 6 భాగములు యూనివర్సల్ ఇంటర్ నాషనల్ స్టూడియో యితర వినోదములు చూపబడును.

సుగుణవిలాసనభ క్రిస్మస్ పండుగ ప్రదర్శనములు

22-12-23 నుండి, 1-1-24 తేది వరకును, 5-1-24, 6-1-24, 20-1-24 తేదులును ప్రదర్శనము లుండును.

ప్రవేశ కట్టుములు:—పురుషులకు రూ 3, 2, 1, అ 8. స్త్రీలకు రూ 1-8, 1, అ 8. కడపటి తరగతికి తప్ప తక్కిన తరగతులకు బాలురకు అర్థచార్జి పుచ్చుకొనబడును.

ఇతరవివరములకు చిన్న ప్రకటన పత్రికలను చూడగోరెదము.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యొగప్పి నా నులాభమును, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాత్తము, భారతదేశము, యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్టతేక తమా యుల విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుల మాయనాచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో నుమానియగుట, కరీరములేని తలకాయితేర మామలాయుట భూమిపై గజముయొక్కను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ మును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేడక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 అ. (211883-6) డి. ఆర్. జనార్దనరావుగారి, సింగపూ, గుంటూరు జిల్లా.

శ్రీ మైసూరుమహారాజుగారి పోషకత్వము క్రిందనున్న గుచ్చి శ్రీ చెన్నబసవేశ్వర గ్రామాటిక్ కంపెనీవారు

27-12-23 గురువారము రాత్రి 9-30 గంటలకు కృష్ణలీలా నాటకము తియివారత కథ

కంసవధ యమ గర్వభంగ

నాటకమును 28-12-23 శుక్రవారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు

కంసవధ, యమ గర్వభంగమునకు తరువాత కథ రుక్మిణీహరణమును

29-12-23 శనివారం రాత్రి 9-30 గంటలకు

సదాశివ నాటకమును 30-12-23 ఆదివారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు

మహాత్మా కబీరుదాసు చరిత్రమును 31-12-23 సోమవారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు

ప్రభామణి నాటకమును

1-1-24 మంగళవారము రాత్రి 9-30 గంటలకు

ప్రహ్లాద నాటకమును

బ్రాహ్మే ముత్యాలపేట పోలీసుస్టేషనువద్ద నున్న పాలెనుభియేటరులో ప్రదర్శించెదరు. చెన్నపురిపాద లండరు వచ్చి తగుప్రార్థనాహ మొనగగోరెదము.

ఎన్. నాగేశ రావు మేనేజరు. వినోదరత్నాకర జి. హెచ్. వీరన్న, ప్రొడ్యూసరు.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతీనమాజమువారు కాంగ్రెసునినములలో కాకినాడలోని కృష్ణాభియేటరు హాలులో 26-12-23 బుధవారం,

ద్రాపది వస్త్రాపహరణం

28-12-23 శుక్రవారం, రాధాకృష్ణ 29-12-23 శనివారం, కనకతార 30-12-23 ఆదివారం, సుకన్య

నాటకములను ప్రదర్శింతురు. కట్టు:—రూ 2, 1, అణులు 8, స్త్రీలకు రూ 1, అణులు 8, డాక్టరు కె. వట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

ఆర్యమత రహస్యబోధిని

గ్రంథ మాల 1 సంఖ్య ఆర్యధర్మ ప్రత్యక్ష ఫలబోధిని

ఇందు హిందువులు వేదమును నిద్రలేచినది మొదలుకొని నదురాత్రి వంతుకొనునంతాక చేయుచున్న సమస్త ధర్మములు ఆర్యగ్రంథము నొసంగునని వైద్యకాశ్రమము బట్టి ధర్మవరచర బడియున్నది ఇది గాంచునచేత కాస్తీశులను భార్యవరణము నం దానక్రియక కలుగును. ప్రతిహిందువుడును చూచి తీర దగినది. 194 పేజీలు. వెల రూ 1-0-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

వైవరహస్య బోధిని ద్వితీయాసపుటక ఇందు వైవరహస్య ధర్మములను దెలుపు నుపన్యాసములు నిబంధన గ్రంథములు, శివాగమములు తెలుగు లాత్పియ్యము తో గూడ ప్రకటింప బడుచుండును. చందా రూ 1 రూ 2. ముదిగొండపాతాళింగశాస్త్రి, రామలింగేశ్వరశేట, తణాపి

నిలవగింజలు కొట్టుకొనిపోయినవి
 ఇళ్లతోపాటు ఏటియెద్దు గ్రామములలో నిలవగింజలు
 కూడ కొట్టుకొనిపోయినవి. గింజలు సాధారణముగ కట్టముల

38, జనరల్ ముత్తామొదలివీధి, మ. చాను

ద్వైపదర్శనోత్పము

రాజమహేష్వరమును అమావల్యమగులాభ మొకటియొప్పది. ధనమును సమముగ పంచిపెట్టెను. ఆర్థి కరుణకము అంతమొందించుటకు ప్రబలపాదనము. రాజును భారతదేశమునకు కొత్తది కాదు. వ్యూహసాయము వెనక కదలుటయే భారతదేశపరిశ్రమలయందు అజాగ్రహుడి అగ్రస్థానము నాక్రమించి యొప్పది. మారు సంకల్పరహితమగు పూర్వముకూడ గ్రామములందరి కరిగృహమునందును కాటము అవయోగింపబడుచుండెను. రాజును లేని గృహము అందుగ నుండెను. భారతదేశమునందు రాజును ఎంతవీరినిగ అవయోగింప బడుచుండెనో ఎంతమందికి లాభకరముగనుండెనో తెలుపుటకు 1798-1814 సంకల్పరహితమందు భారతదేశపు అగ్రపరిశ్రమలను గురించి నాకొక ప్రాధ్విన్ బుక

కనగాను ప్రతిదినం నివేదికలు పంపిస్తూ ఉంటుంది. నీటి నుండి నీటికి మారుతూ ఉంటుంది.

“పాట్లూ చివరకల్లా అనంతం 2884420, పీల్చా 280425 మంది దినమున కొన్ని గంటలకాలము రాబులు నూలు కడకుచుండిరి. సగటున సంవత్సరమున కొక్కొక్కరూ 7-2-8 సంపాదించుచుండిరి. ఇదిగోనూలు భార్య 2867277/- ప్రతిభర 1286272 రూప్యముల పోను 1081005 రూప్యములు మొత్తముగా లాభము కలుగుచుండెను.

మహారాజు జిల్లాలోని కడకుట (కర్ణాటక) పరిశ్రమ నుండెను. 159500 మంది స్త్రీలు సంవత్సరమునకు 228000 రూప్యముల విలువగల నూలును కడకుచుండిరి. ప్రతివలసిన ఒక్కొక్క గృహమునకు కొంత ఆదాయమైనను ఏర్పడుచుండెను. (ఆకాలము 22 లక్షలు ఈ కాలము కొటిరూప్యములతో సమానముగ నుండునని ప్రామాణ్యము.)

“భగల్పూర్ జిల్లా అనంతం 20:9900 పీల్చా స్త్రీలు 160000 మంది కడకుట సంవత్సరమునకు 4 క్ష రూప్యములు సంపాదించుచుండిరి.

గోరఖపూర్ జిల్లాలో 175600 మంది స్త్రీలు సగటున సంవత్సరమున కొక్కొక్కరూ 2-2 0 లాభము సంపాదించుచుండిరి.

దివజాజిల్లాలో ఉన్న కరకరులకు చేరిన స్త్రీలు కడకుట ముండిరి. బ్రాహ్మణ స్త్రీలుకూడ విరామ సమయములందు కడకుచుండిరి. రిలక్షులమంది స్త్రీలు సంవత్సరమునకు సగటున ఒక్కొక్కరు మూడురూప్యముల సంపాదించుకొనుచుండిరి.

పూర్వేమజిల్లాలో కడకుట గౌరవకుల కృత్రిక పరిశ్రమలుండెను. జిల్లానుండి స్త్రీలందఱు విరామ సమయములందు కడకుచుండిరి. ఇది సంఖ్య 2,03,880

“పూర్వ మైసూరును బ్రాహ్మణులకప్పు మిగిలినవారు లకు చేరిన స్త్రీలందఱు ప్రతివారము నూలుగ ని కడకి అమ్ముచుండెడివారు. కొంతమంది జిల్లాలో వ్యవసాయము కలుపుచు అకు చేరినవారిందఱు చక్కని వస్తువులవారు.

నేరీగాంధ్రుడు

నేరీగాంధ్ర సంఖ్యకూడ అధికముగ నుండెను. పాట్లూ చివరకల్లా అనంతం 750 మగ్గులు అండెను. 54000 రూప్యముల విలువగల గుడ్డలు ప్రతి సంవత్సరమున రూర యార గుచ్చుచుండెను. లాభము 81400 రూప్యములు. ఒక్కొక్కమగ్గునకు సగటున 108 రూప్యములు లాభము కలుగుచుండెను. ఒకమగ్గునకు మువ్వల పనివారున్నవారు. మొదట గుడ్డలు నేయువారికి మగ్గునకు 84 రూప్యముల లాభము కలుగుచుండెను.

“మహారాజు జిల్లాలో 7950 కగ్గులుండెను. భగల్పూర్ జిల్లాలో కట్టుగడ్డలు నేయుచుండెను. 3275 మగ్గులు అండెను. ఒక్కొక్క మగ్గునకు సగటున 48 రూప్యములు లాభము వచ్చుచుండెను. ఈ జిల్లాలో కట్టుగడ్డలు నేయుటకు కాక నూలుగడ్డలు నేయుటకు 7279 మగ్గులు అండెను. సగటున ఒక్కొక్కమగ్గునకు 22 రూప్యములు లాభము కలుగుచుండెను.

“గోరఖపూర్ జిల్లాలో 4484 నేరీగాంధ్ర కుటుంబము అండెను 6174 మగ్గులు అండెను. ఒక్కొక్క మగ్గునకు సంవత్సరమునకు 88 రూప్యముల ఆదాయము కలుగుచుండెను.

“దంకరపూర్ జిల్లాలో కడకుట కృత్రిక నూలుతో గడ్డలు నేయుచుండెను. వలకు ఒకమగ్గునకు 20 రూప్యములు వెలగల గుడ్డలు రయారగుచుండెను. 8 0 మగ్గులు ఈ జిల్లాలోనుండెను.

పూర్వ మైసూరును నేరీగాంధ్రు దినమునకు 4 అకరాల అకరాలు సంపాదించుకొనుచుండిరి.

ఈ రెక్కలవై వ్యాభ్యాసము మొగ్గుల అనంతము, ఈ విధమున నేరీగాంధ్రు విరామ సమయములందు నూలువకుట స్త్రీలు కేకపు ఆదాయమును కొట్టకొలిది రూప్యములు అధికము చేయుచుండిరి అ పని నూలుకడకుచుండుటచేత భారతదేశమునందీ గుడ్డలు విదేశములకు ఎగుమతి చేయుచుండెను. ఈ విషయమై మహాత్ముడు చెప్పిన విలువగలమాటలను ఈదికన నుదహరించుచున్నాను:—

“ప్రతి గామమునందున, నగరమున దును, జిల్లానుండిను, కాటివాటి అవసరములకు కావసినంత నూలుగడ్డలు రయారగుచుండెను. ఈ కారణములకు రైత్రాధిపతులు, కవిమంత్రులకు లోపిడి లేకుండెను. ఇట్టిపరిస్థితులు ఈ కాలమున ఏర్పడుటకు ఏమి లేకుండెను విదేశకర్తృములను బహిష్కరించి ఈదేశమునందు

యారగు గుడ్డలు కేక మంద రయ సమముగ వ్యాపించుటకు పనిచేయవచ్చును.”

మహాత్ముని ఆద్యులవాదము

ఈసమస్యను తన సహానుభవినావ్యాసములతో మహాత్ముడు ఈక్రింది విధమున వివరించెను:—

“మొగ్గుగడ్డ కు బదులు నేరీగడ్డల నుదయోగించవలయునని నేను బోధించుచున్నాను. అభివృద్ధికి అనుకూలము కలుగజేయుచున్నానని నన్ను కొందఱు తేల్చిచెబుచున్నాడు. మొగ్గులను అణగదొక్కవలయుననుట ఉద్దేశముగా న. భారతదేశమున దొక్కొక్కచోట సగటున 1. 1 గడ్డ కాకలేదు. భారతీయులకు మొత్తము మీద కావలసిన గుడ్డలలో సగమునకు కూడ మొగ్గులు రయారము చేయుటలేదు. భారతదేశమున ప్రతివలసూరము సున్నుగ నున్నది. లక్షలకొలిది ప్రతిమాటలు ప్రతిసంవత్సరమున పానుకు లంకామైదను ఎగుమతి చేయబడుచున్నవి. ప్రతివలసకీ గడ్డలు నేయుటకు మనకు సామర్థ్యమున్నను విదేశములకు ప్రత్తి ఎగుమతిచేసి కర్తృములను దిగిమతి చేయుచున్నాడు. వ్యవసాయమునకు తోడుగ మరయొకప్పుటి భారతీయులకుండుట అత్యవసరము. మూలములరసానుగ్రులకులకు ప్రాచీన కాలపు కరకరుల అంత మొందినది చెప్పబడుచుండు సత్యములేదు. ఈస్థు ఇండియా కొంపెనీవారు దురుద్దేశముతోడను అకరుపథకులతోడను ఈదికమును అణగదొక్కిరి. మొగ్గుల క్రమాభివృద్ధికి భంగము కలుగని విధమున రాబులపరిశ్రమకూడ వృద్ధిచెడవచ్చును. ఈప్రాచీనపరిశ్రమ మరల నుపాపిరి మొనర్చబడిన విదేశములకు పోవుచున్న కొట్టకొలిది రూప్యములు మన దేశమునందే నిలిచుచుండును.”

గంగను గంగోత్రికి నెట్టికలమా?

అక్షేపించుటకు ఏమిలేనివిధమున కృష్ణముగ నహేతుకముగ మహాత్ముడు తన కార్యక్రమమును వివరించెను. కాని ఈ కార్యక్రమమును అక్షేపించువారి తలచుకొంటున్నాడు. ఈ కాలమున విద్యుచ్ఛక్తి, స్త్రీలు యంత్రాలములు అధికముగ ఉపయోగింపబడుచుండగ రాబును నమ్మకొనుట అనివేరని కొందఱు అభిప్రాయపడుచున్నార. అ ధు నికరధర్మములను అంత మొందించి ప్రాచీన కరకరుల నుదయోగింప నెంచుట వాగ్ధికకు భంగము కలుగజేయుటయని కొందఱు చెప్పుచున్నాడు. రాబును యంత్రములతో పోటీచేయవలసియు ఇతరదేశములందరికి ఈ వాదమును నిదర్శించుచున్నదియు, గంగను గంగోత్రికి నెట్టికలమనియు, కంతి వార్తలు, టెలిఫోనులు, రైలుమార్గములు, ద్యుచ్ఛక్తి కాలమును సంతృప్తముగ మార్చుచుండే విద్యుచ్ఛక్తులకు తోనగుట అంతేమని కొందఱు నిరసించుచున్నార.

అక్షేపములు అధికముగనన్నను కావిశ్వాస మంతరమౌతము చేసింపుట లేదు. ప్రతివాదములు బలవంతము లైననే గాని ప్రతిపక్షముల వర్ణనలను సమముగ గ్రహించుట లేదు. వాటికి విద్యుచ్ఛక్తి ముఖ్యమైనది. అ ధు నికర యంత్రాలములను పొగగట్టుటలను అంత మొందింపవలయునని నేను కోరుటలేదు. వాత్సర్యవర్షకలకు వాడు పాశ్చాత్యవాగ్ధిక అందును పాశ్చాత్యవాగ్ధికుల పట్లను ద్వేషము లేదని మీరు ప్రామాణ్యము. నేను కి సంతకములు ఇచ్చుచుండుచుండిరి. రెంగాలులందు పాశ్చాత్యవాగ్ధికకు చేరిన ఒకపరిశ్రమ వ్యాపించుటయందు అధికముగ పాటుపడియుండిరి. కేరీయు అంతయోగించు కట్టుమట్టి అక్షేపవాగ్ధికను నూచించుననియు, కేరీయునందు రయారగు గంగధకధృతి అక్షేపవర్షకాభివృద్ధి నూచించుననియు జగ్గినీకామ్రాజును కీచిరు నూరుసంవత్సరములకు పూర్వము చెప్పియుండిరి. విదేశములందు రయారగు సమ్మతితో పోటీచేయ సమ్మతు రయార చేయవలగొన్నానునందు యంత్రాలములను నావను కొంత సంబంధమున్నది. రెంగాలు కెమికలు పాశ్చాత్యవాగ్ధికులకు కొంత కొంపెనీ స్థాపించినది గాని కావడము. ఈకొంపెనీ వారు అధికముగ గంగధృతి రయారచేయుచున్నాడు. ఈ కారణములకు పాశ్చాత్య వాగ్ధికకు నేను ద్వేషించుట లేదు సున్నుచున్నది. కావున రాబును భారతదేశమునకు అధికముగ మోటును నొనగునని చెప్పుకొన్న యంత్రాలములను లాభమును కూడ గొర్రెగి చెప్పుకొన్నానని మీరు అంగీకరింపవలెను.

ఇది మొల్లులవై దండయాత్ర కాదు

ఈ సందర్భమున మహాత్ముడు కూడ నిట్లు వాదించెను:— “నేను అభివృద్ధికి అనుకూలము కలుగజేయుచున్నాను? యంత్రములకు లాభము కలుగజేయుచున్నాను? అణగదొక్కిరింపబడ

వలయునని కోరుచున్నానా? రైలుయంత్రము బదులు ఎడ్డుయంత్రమునయోగించవలయునని కోరుచున్నానా? యంత్రాలములను కంత మొందించ వలయునని కోరుచున్నానా? కలవుత ఇట్టి ప్రశ్నలు నన్ను అడుగుచున్నాడు. వారికి తగువిధమున (వర్త్యుత్తర మిచ్చెదను

యంత్రాలములు అంత మొందిన నేను చింతించను. అది గొప్ప దురస్థితిని నేను తలచను. కాని యంత్రాలములు అంత మొందివలయునని నాకు పట్టుదలేదు. కాని యంత్రాలములందు రయారగు అకు గుడ్డలకు తోడుగ రాబును నమ్మకొనుట సహాయములకు గుడ్డలు రయారకాలమునందు విదేశములకు పోవుచున్న కొట్టకొలిది రూప్యములు భారతదేశమునందరి వీరకుటుంబములందఱు నిలిచి ముందవలయుననియు నేను కోరుచున్నాను. భారతీయులందఱు తమవిరామకాలమున రాబులపై కడకుటకు సంకల్పించుకొనినగాని నా ఉద్దేశము నెరవేరదు.”

వదికుట - సంసారధర్మము

రాబును అధికముగ లాభకరము కాదనియు యంత్రములతో పోటీచేయవలసియు వాదించుట అత్యవసరము. యంత్రాలములను అధికముగ రయారగు గడ్డలతో కర్షణగడ్డలు పోటీచేయవచ్చుననినాడ చెప్పబడుచు. ఇదియొక వ్యాపారము కాదు. ప్రతివలసకీ దొడ్డియందును ప్రత్తి పండించి ఆప్రత్తి అణగదొక్కిరి ఇదిగో, గ్రామమునందరి నేరీగానికి కల్పించుట కూలివచ్చి ఆ నూలును గుడ్డగ రయారచేయుచి, అ గడ్డలను అమ్ముటయు వారు పయోగింపవలెను. ప్రతిదినము మనము అంతర్జాతీయ అమ్మము కూరలు మున్నగువి కొనుటలేదు. ఇండియాను వంట చేసికొని భుజించుచున్నాము. మనకు కావలసిన ఆహారమును మన మెట్లు స్వయముగ రయారచేసికొనుచున్నామో అట్లే టెక్సుటైలునుకూడ కావలసిన గుడ్డలను కుటుంబమువారు రయార చేసికొనవలెను. ప్రత్తికూడ కొనవచ్చును. ఇట్టి దొడ్డి యొక్క కుటుంబముకు కావలసిన ప్రత్తి పండించుకొనవలెను. ఆహారము ఎట్లు రయారచేసికొనుచున్నామో అట్లే ధర్మముకొనటకు గుడ్డలకును రయారచేసికొనవలెను. ఈ కార్యక్రమమును అక్షేపించుట చెప్పుచు సాహసించుట. ప్రతిపక్షముల అక్షేపములన్నియు ఈ కార్యక్రమమునకు అనుకరింపవు.

కాని ఈవిధమున ప్రతిగృహమునందు జరుగుట అసాధ్యము. కొంతమంది ఇతర కృత్తులను అందుంచి ఈ కృత్తిని అవలంబింపబోయివున్న కొన్ని గృహములందు నూలు అధికముగ రయార కావచ్చును. ఈ నూలుతో రయార అకు గుడ్డలు ఇతరులు కొనవచ్చును.

అందఱు టెక్సుటైలునని కాంగ్రెసువారు కోరుచున్నారని కొందఱు అక్షేపించుచున్నాడు. అంపెననందు ప్రకటింపబడు ‘నేను’ కృత్రిక ఇట్లు వాదించెను. “రాబును వ్యాపింక చేయుట వెనుకబోవుట యీదును. గంటకాలములో నులభముగ యంత్రముల చేయకొని పని గడచి రెక్కలేనివిద్యాకంతులు క్రమపథవలయునని కోరుట విదేశీయుగ నున్నది.” కాని ఎల్లరు పరిశీలనలను అకమున కర్షణ కార్యక్రమమును ప్రతిపాదించిన వారు అంగీకరించియున్నార.

వీరలకు మోక్షము

అందఱు వదివలయును నుదయమున కొంతకడకు అక్షేపించుచున్నాను. ఒక క్రొత్త ఉద్యమము వ్యాపించవలయునని చెబు త్రొక్కినవాడు ఆ ఉద్యమమునందు పనిచేసినగాని సామాన్య జనులు అనుసరింపరు. విద్యాకంతులు చేయని గౌరవరమైదు రులది సామాన్య జనుల చేయునట్లు చేయుదురు. కావుననే ప్రారంభమున విద్యార్థులు, విద్యార్థి అందఱు కడకుటయందు మహాత్ముడు కొరెను. కాని నిజముగ ఈ రాబును నుదయోగింపవలసిన వారు గ్రామములందరి వ్యవసాయదారులు, ప.వారు. వారికి వ్యవసాయములకు వచ్చు ఆదాయము స్వల్పము. పంటలు సమముగ పడకున్న కడుపునొంద కూడుకొనుట దుర్లభము. లక్షల కొలదివలకు ఈరాబును అధికముగ మోటును నొనగును.

దేశమునందు రయార గొప్ప మార్పు కలుగవలసివచ్చును పని వారి యొక్కయొక్క యజమానుల యొక్క దృష్టిపూర్వ మారుట అనునవి అధిక కార్యక్రమము కాదు మూలములను మిగిలినవారు చెప్పియుండిరి.

నమ్మమెనను న్యదేశిగుడ్డలనే కొనవలెను

ప్రతిగృహమునందును రాబును ధర్మ వివరములందీ, నేను నూచించిన విధమున ఏ గృహమునకు కావలసిన గుడ్డలు

ఆంధ్ర పత్రిక

1928-వ సం. డిసెంబరు నెల 26-వ తేది

బుధవారము

కడరుమాహాత్మ్యము

— ౦౦౦ —

గాంధీమహాత్మునికు బిమ్మట, కడరునందత్వంత విశ్వాసముగల నాయకులలో ఆచార్య ప్రభులందఱు రాయగారిగారిని చూపుట కెట్టి యభ్యంతరముండదు. ప్రభులందఱు కడరు కేల మొక స్వరాజ్యచిహ్నము మాత్రమే గాదు. కడరు స్వరాజ్యమునిచ్చునను విషయమును, గాంధీ మహాత్మునికు ప్రభులందఱు గాని అర్థవాదము క్రింద కరిగియుంటున్నది. కడరునందు స్వరాజ్యము గలదనుట, వారికి కర్తవ్య సత్యము. జానామాన్య మునకు స్వరాజ్య సత్యము మొనగలిగినది కడరును టకు సందియములేదు. అట్టి ముఖ్యవిషయమును మూలద్రోచి, పోలింగుట్టేషున సంకతు క్రింద దృష్టిని మరలించుట, ప్రభులందఱుని కెంతయు విషాదకరముగ గనుపించుమానదు. అట్టి విషాద మాను, ఆశాభంగమును నిష్పటిచినము కాకినాడలో కడరుకడర్చిన మహాత్మ్యము నారంభించునపుడు రాయగారు వెలుబిచ్చిరి. ప్రభులందఱు, గాంధీ మహాత్మునికు గల విశ్వాసములో కతాంశమయినను క్రిత భారతీయుని హృదయమునందును నాటుకొనునెడల, స్వరాజ్యలక్ష్యే ఆచరణములో తాండవమాడుననుటకు సందేహమేమి? ప్రభులందఱు విద్యాధికులకు చక్కని హితోపదేశము గావించిరి. విద్యాధికు లింతవరకు ప్రజలకు నవనాగరికమును నేర్పుచుండిరి. ప్రజల జీవిత కరి మాణుమును తృప్తిజేయుచుండిరి. కడరు నిర్మాణమునకు ప్రజలను పురికొల్పవలయుననిన, విద్యాధికులే మార్గదర్శకులు గావలయును.

గాంధీమహాత్ముడును చేతనే, ప్రతి విద్యాధికుడును నూలుకడుకుట మొకనియమముగ కరిగింపవలయునని కోరెను. ప్రజాసామాన్య జ్ఞేయము గూర్చి విద్యాధికు లంతగ జోక్యము కలిగించుకొనరనియు, స్వప్రయోజనమును సాధించుటకు మాత్రమే పాటుబడదనియు ఆంగ్లోహైందవ విద్యకులు దెలుపగనే వారు మండిపడెదరు. వారివాద మసత్యమని దెలుపుటకు కారణముల ననేకముల నేరరుపు బట్టెదరు. కాని వట్టిమాటలుచెప్పిన ప్రయోజనమేమి? కార్యములలో నిది గనపించవలయును. ప్రజాసామాన్యమునకు అన్నవత్త్రముల నొసగడి కడరును పూర్తిజేయుటకు విద్యాధికులు శ్రద్ధ వహించునపుడే, వారికిగల నిజాభిమానము వెల్లడి గాగలదు. గాంధీమహాత్ముడు విద్యాధికులయెకట, అశ్చుతపరిక్షను నెలకొల్పెను. ఆపరిక్షయం దారి తేరువారే నిజదేశభక్తులు. వారే నిజనాయకులు. ప్రభులందఱు సత్యాన్వేషమునందలని జీవితమును గడిపెను. ప్రకృతికహస్యములను పరిశోధించుట కలెడు గడంగెను. పాశ్చాత్య సంస్కారమునకాత్మమునంద తదదేశభక్తిభావము గావించి, క్రొత్తపదార్థములను కనిపెట్టి, ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞానమును పెంపు జేసెను. హిందూదేశమునందేగాక, పాశ్చాత్య ప్రపంచమునందు సైతము రాయగారి పరిశోధనలు, పొగడ్తగాంచెను. అట్టిపాత్రము, గాంధీమహా

త్ముని మాములు కడరుమాత్రమును విని, మొదట చలనకనీయండుట వింతగాదు.

మానవజీవితములో, క్రొత్తపరిక్షణలలో, హిందూదేశము నిండినగాని, సత్యరాశివృద్ధి గలుగదని నమ్మిన ప్రభులందఱుచాచార్యులు, దేశము మరల రాకుండు, మగ్గుపుస్తకి బోవుట విరుద్ధమని దలచుట సహజము. మహాత్ముని సిద్ధాంతము ప్రభులందఱుకి చాలకాలమువరకు నమ్మకము గలుగజేయ దయ్యెను. కాని సత్యాన్వేషపరులకు దుఃఖిమాన ముండదు గదా! ప్రభులందఱునికీ రాజపుమామ గోచరింపగనే, తన కర్తవ్యమును మగురినాయుకాత్మపరిశోధనమును గూడ విడిచిపెట్టి, కడరువ్యాపకమునకై అతడు తన కాలము నంతయు వినియోగించుకొనెను. ప్రాచీన ఋషిసాంప్రదాయముల ననుసరించి, ఆచార్యుడు నడువజొచ్చెను. గాంధీమహాత్మునికి కుడిభుజమై నిలిచెను. గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునందున్నను, కడరుమహిమ గూర్చి ప్రమాణములు పలువురు సందియముల బాపుచున్నను, ప్రభులందఱుని సందేశములే ప్రజల హృదయము నింకను కల్పించితేయుచున్నవి. అమృతోపమానములై వెలయుచున్నవి. నిరాశాపీడితులకు సయితము ఆశను గలుగజేయుచున్నవి. పెడమార్గము దిరుగు వారిదృష్టిని గూడ అరికట్టుచున్నవి నిరుత్సాహకరిస్థితులమధ్య ఆచార్య ప్రభులందఱుని నితంతరసేవాపరాకాణి అత్యాశ్చర్యము గలుగజేయుచున్నది. భావికర్తవ్య మేమియని పరితపించువారు, ఆచార్యుని మార్గమును గ్రహించుట ముఖ్యము. వారి ప్రపంగములకన్నను, కార్యదీక్షయే ప్రజలకర్తవ్యమును కరతలామలకము గావించుచున్నది.

నిర్మాణ కార్యక్రమమును సాగకుండజేసి, దేశ పురోభివృద్ధిని వెనుకకు నెట్టినందులకు, భారతీయు లీతరుణమున సిగ్గుపడవలసియుండును. వారి స్వరాజ్యవాంఛ దుర్బలమని తేటపడుచున్నది. గ్రామ పునరుద్ధరణముగూర్చి అతురపడెడివారికి, ప్రభులందఱు ప్రధానసాధనమును బోధించెను. హిందూదేశమున మిల్లుల స్థాపించి దేశమును ధనవంతముజేయుట దుర్లభము. ఇది హైందవ సాంప్రదాయ విరుద్ధము. పాశ్చాత్య దేశములందు మిల్లులవలన గలిగెడి యనర్థములను ప్రజల అనుభవించుచున్నారు. కొలదిమంది ధనవంతులు మరింత ధనకు లయినను, బిడలస్థితి చక్కబడలేదు. వారికి తరణోపాయము గనపించలేదు. పనిపాటులులేని వారిసంఖ్య పెచ్చు పెరుగుచున్నది. ధనవంతులు కొలదిమంది భోగములతో తులదూగుచుంక, సామాన్యజనులు అన్నమో రామచంద్రాయని యరచుటయు, దుకాణములను కొల్లగొట్టుటయు, అల్లరుల గావించుటయు, యూరపుఖండమునంకి సామాన్యముగ వినిపించెడి వార్తలు. ఇంగ్లండు సూర్యుడస్తమింపని సామాన్యము నేలమన్నను, వాణిజ్యమునందు ప్రపంచమునందగ్రస్థానము వహించినను, తిండిలేనివారికి తిండిపెట్టుట ఎటులా యని బాల్కువినుగా లేమి, లాయడుబాజ్జిగా లేమి, తదితరు లేమి దీర్ఘముగ నాలోచించుచున్నారు. ఈ సమస్యను పరిష్కరించుటకే ఇంగ్లండునంద టిటీవల ఎన్నికలు జరుగవలసివచ్చెను. యూరపునందు ప్రభుత్వము లతిత్వరితముగ మారుట కిదియే కారణ మగుచున్నది.

పాశ్చాత్యదేశములందే మిల్లుపరిక్షములు జీవిత సమస్యను పరిష్కరింపజాలకయుండగ, భారతవర్షమున కిది యుపకరించునా? కర్షకుని జీవితమానుభవముగావించునా? కావించు ననుకొనినను, హిందూదేశమునందను మిల్లులయము జేయుట

కెంతకాలముబట్టునో యూహించవచ్చును. అంతవఱకు, భారతీయులు శుష్కింపవలసినదేనా? అటుల పిలువడదని ఆచార్య ప్రభులందఱుగట్టిగ క్రత్యుతర మొనగుచున్నారు. బిడలకు తరణోపాయము బాపుకదియు, స్త్రీలమానమును కాపాడునదియు, బాల్యైక్యతను కలకరుకలుగునదియు, ఆహింసను క్షీంచునదియు, నగు రాటమును పునరుద్ధరించుటకన్న, నూతనపరిక్షియ నేరుండబోకు. ఇక్కార్యము హైందవసాంప్రదాయ మలకనుగుణ్యము. రాటము, మగ్గుము దేశమునకు నూతనముగావు. నేటికి నవీన నాగరికభ్రమలో దగుల్కొనెవారు, రాటమునుచేపట్టి జీవితమాఘర్యము ననభవించుచున్నారు. వ్యవసాయము కర్షకుల ముఖ్యపరిక్షము. రాటము రెండవపరిక్షము. విల్లులకై కోట్లకొత్తిడినము తెట్టుబడిపెట్టెడివారి దృష్టికి, రాట మాగియుండదు. వాకుగణించెడి లాభములబట్టిజూచిన, రాటమును మగ్గుము నొక పరిక్షమనుని ఎంచుటకే విలులేదు. అట్టివారిని తృప్తిపరుచుటకు, రాయగారు ప్రబోధించుటలేదు.

భూమిని దున్న కొంతవరకు పట్టనుపూడ్చు కొనగలవారిని లీకసమయములందెల్ల రాటమును చేపట్టి, కట్టుకొనటకు బట్టయు కడపురింద తిండిని సేపాదించి సంతృప్తులు గండని రాయగారు బోధించి రాయగారి సందేశము ముఖ్యముగ బీదలకు వర్తించును. ధనమును ఒక్కచో చెర్చుటకు గాక, ధనము ఎల్లరికును అందుబాటులో నుండుటకు మాత్రమే, రాయగారు ముఖ్యసాధనను బోధించిరి. రాయగారి ఆదర్శము మిగుల ఉత్కృష్టమయినది. దొడ్లలో ప్రతిపండించుట, ఎవరింటికి సరిపోయిన నూలును వారు వడుకుకొనుట, చేరువనున్న మగ్గుమునందు ఆ నూలుతో బట్టల నేయించుకొను సీటికి ప్రతిగ్రామమును చుచ్చునెడల, భారతభూమి పూర్వమువలె భూతలస్వర్గ మగును. ఎవరి యాహాళమును వారెటుల దయాద జేసి కొనుచున్నారో, ఎవరికి గావలసిన నూలును వారటులనే వడుకుకొనుట ముఖ్యము. ఇదియొక వృత్తిగాదు. ఇదియొక మతవిధి. ఇదియొక సంస్కారము. రాయగారి సందేశమెంత సామాన్యమో, అంతమహత్తర మయినది. మహత్తరసత్యముల న స్వేషించిన రాయగారే, మహాత్ముని కడరుసందేశమును గ్రహింపగల సమర్థులు. తోకోత్తరపుడులగు గాంధీమహాత్మునికి, ప్రభులందఱుడే సమర్థుడగు వ్యాఖ్యాత. అట్టి ఉత్తమవ్యాఖ్యాతను వివగల్గి భాగ్యము కాకినాడయందు సమావేశమయిన భారతీయుల కబ్బినది.

మహాత్ముని సందేశమునుగాని, ప్రభులందఱుని ఉపదేశమునుగాని విని యూరికుండిన ప్రయోజనములేదు. పురుషులకన్నను గూడ స్త్రీలు కడరు నిర్మాణమునకు విశేషముగ తోడ్పడి గలరు. వారు తలపెట్టినచో కడరునిర్మాణము అచిరకాలములో తప్పక పూర్తియగును. అపహదోద్యమ సాఫల్యమునకై స్త్రీ లిపు దాచరింపవలసిన కార్యములలో నిది ముఖ్యమనుటకు సందియములేదు. భారతీయ మహిళాసభ వారి విషయమై శ్రద్ధవహించుట ముఖ్యము. మాలానా మోతాలిగారు కాకినాడలో నుపన్యసించును, కడరు నిర్మాణమునకై అయిదు లక్షలమంది స్త్రీవాలంటిరులు వెంటనే గావలయునని కోరెను. విరి కోర్కెను సఫలపరుచుట భారత నారీములు విధ్యుక్తధర్మము. భారతవర్షము కడరుతో నింకబడునని, స్వరాజ్యసాధనకు అభ్యంతరముండనేరదు. ఈవనిని నిర్వహించుట కష్టముగ దోపవచ్చుచు గాని, ముప్పదిమూడు కోట్లమంది భారతీయులు తలపెట్టిన ఇదియొక కష్టకార్యమా? కడరు మాహాత్మ్యమును ప్రజలు గ్రహించెదరుగాక! ప్రభులందఱుని హెచ్చరిక సఫలమగుగాక!

మితవాదుల సమావేశము:

సప్రసాద సమర్థనము

మితవాదుల సమావేశము నేటిదినము, పూనానగరమున గూడుచున్నది. సర్వోత్తమ మూడు సప్రసాద అధ్యక్షతవహించిరి. కాంగ్రెసు పథి లెక్కలవైభవముతో కశీనాథుల గూడు చుండ, ఈ సమయముననే మితవాదులు ప్రత్యేకముగ పూనానగరము నందు గూడుట, ఎంత హాస్యాస్పదమో యూహించవచ్చును. కాంగ్రెసుపథి యందు అన్నిపక్షములవారును గూడుట కవకాళముగలదు. కాంగ్రెసుక్రీడు అన్నిపక్షములవారికిని సమ్మతముగ నుండగలదు. వెనుక మితవాదు లెలులున్నను, ఇప్పుడు వాటికి భ్రమ వొలగియుండవలెను. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి బెంగులూరి ప్రసంగము, ఈ సంగతిని తెలుపుచుచున్నది. కాని, కాంగ్రెసులోనేని అసహాయమార్గము నవలంబించుటకు, మితవాదుల నిరంతర ప్రతిష్టకట్టుకొని బాధించుచున్నటుల జూచును. సప్రసాద అధ్యక్షతవహించిరి కాన్సరెన్సుకు బోయవచ్చిరి. వారు తమ ప్రారంభోపన్యాసమునందు ఇంటియెడ కాన్సరెన్సుగూర్చి ముందుగా ముచ్చటించి యుండుట సహజము. కేసయ్యానగూర్చి సప్రసాద ప్రసంగించిరి. శాస్త్రిగారి కేసయ్యారాయబారము అపజయముగాంచెను. కాని సప్రసాదరైతులు లంకికన్న నెక్కుడు విజయముగాంచెనా? ఇంటియెడ కాన్సరెన్సునందు సప్రసాద పాల్గొనట అవమానకరమని, భారతీయులు సామాన్యముగ దలచిరి. సప్రసాద మూలము, అంతటిసాహసము గావింపరము. ఏమి లాభముపొవునో యని వారు భయపడిరి. కాని ఫలితము ఒక్కటియే యున్నది. సప్రసాద తమ చర్య నిపుడు సమర్థించుకొనుచున్నారు. సప్రసాద నెక్కుడు బాహుళ్యముగ నెదిర్చిది స్పష్టమేననియే. వీరివై సప్రసాదకి గలిగిన అగ్రహమునకు మేరలేదు. కాని మిగిలిన అధివేత రాజ్యమంత్రులు గాన, కానీల పెకలట గాని, ఎక్కుడు అభిమానము జూపి యుండెనా? కమిటీల నేర్పరచుటకు వారు తుద కంగీకరించిత మాత్రమున నేమయిన లాభము గలిగినా? ఇట్టి కమిటీలు నిరర్థకము లని, మూరదృష్టి గలవాయ గ్రహింపగలరు. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారికి సయితము వీనియందు నమ్మకము గురురలేదు. భారతవర్షమునకు సప్రసాదరాజ్యము లభించిన గాన, కేసయ్య కలిసియు చక్కబడ వని వారు గట్టిగా దెలిపిరి. సప్రసాద కేసయ్యవారిని, భారతీయుల కీషమ మై సమ్మతము గురురనేదు. అధివేత రాజ్యమంత్రుల ప్రసంగములు, ఆక కేడి మిచ్చుట లేదు. మరల రాయబారముల సలుపుటవలన, భారతీయులకు కొన్ని స్వల్పపాకర్మములు గలిగినమాత్రాన ప్రయోజన మేమి? భారతీయులు సమాన స్వత్వములకై పోరాడుచున్నారు. అట్టి సమత్వము సిద్ధాతమనం దిదివరకే యంగీకరింపబడినది. అట్టికే తమ సుప్రసాదమును గురుపరచదలచిన, అధివేత రాజ్యమంత్రులు సమానస్వతీర్మానమును కొనసాగించుటకు పూచీపడుటయే కర్తవ్యము. అందుకు వారు పూచీపడిపోయిరి. సప్రసాద, సూత్రము కొరకును ధర్మముకొరకును పోరాడుటకు మూడుగ, స్వల్పపాకర్మములకొరకు ప్రాధేయమువలన, తమకొంతమంది కోల్పోవుటయగాక, నేతగౌరవమును గూడ నీట లిపిరి. ప్రజలు చెడి ను ఫలము దిక్క దినునెలుల, దక్షిణాఫ్రికా సమస్యను నిరాకరించినపుడు భారతీయులస్థితి ఎటుల చక్కబడును? భారతీయసమస్య ముఖ్యముగ పరి

మార్గము గావలసినది కేసయ్య, దక్షిణాఫ్రికా లయందే. స్వల్పగూరు భారతీయుల నంత నిరతన జేసినను, అతనిని ఇంగ్లండు విశేషముగ గౌరవించెను. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు దెలిపినటుల, అప్రికా ప్రభుత్వమిగాక, బ్రిటీషు ప్రభుత్వము ఇండియా ప్రభుత్వములు గూడ తమ ధర్మమును నిర్వహించక బోయెను. శుష్కసానుభూతివలన ప్రయోజనమేమి? సప్రసాద ప్రయత్నములు భారతీయులకు రుచింప లేదని దెలుపుటకు, కడచిన శాసనభల ఎన్నికలే సాక్ష్యము. కాని, తమ కీఫలితము ఆశాభంగము కలిగించుటలేదని, సప్రసాద ధైర్యము తెచ్చుకొని బలికిరి. శాసనసభలను బద్దలుగొట్టుట బడి రాదని, వీరు వాడుచుటయగాక, ఇది సాధ్యపడదని గూడ వీరి సమ్మతము. మితవాదు లిశముందు, జేతముయెదుట నుక కార్యక్రమమును బెట్టవలయునని వీరు కోరుచున్నారు. కాని జేత మిగిలినదై తుక్కువృత్తి నంగీకరింప దని, సప్రసాద గుర్రముగట మేలు. సంస్కరణములలో మార్పులు గావలయు నని వీరు మామూలు పాట బాడుచున్నారు కాని, ఫలప్రద మగు సాధనలను నిరూపించబాకబోయిరి. సప్రసాదకి క్రజలయందు విశ్వాసముగాని, అర్థగౌరవముగాని లేదని, వారి ప్రసంగముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. వీరి ప్రసంగము నంతయు వెదికిబాచినను, సంజేత మనదగిన దేదియు గనపింపదు. మితవాదుల నిజ కర్తవ్య మేదియో వీరు దెలుపలేక బోయిరి. మితవాదుల పక్షమిదివరకే జేతమనం దక్షిణ పాలునది. సప్రసాద ప్రసంగము వలన, మితవాదుల ప్రతిష్ఠ అసలే అడుగుట వచ్చును. ఇంగ్లండునకు మరియొక రాయబారమును పంపవలె నని వీరి యుద్దేశము. రాయబారమువలన, జేతమున కిది వలకుగలిగిన యవమానము చాల లేదు గాబోలె! తాత్కాలికాపజయము తమ యుత్సాహమును తగ్గింపజాలదని, సప్రసాద దెలుపుచున్నాడు. కాని మితవాదు లిశమును తెలిసిదెచ్చుకొని, ప్రజలకీర్తి స్వయంభవాయమును సమ్మతించి పాలుబడనియెడల, మరల లలయెత్తుట కష్టము. సప్రసాదకిన్న శాస్త్రిగారు జేతమిశ్చితులనెక్కుడు స్పష్టముగ గ్రహించిరి. తెలుపడుచున్నది. కాని, శాస్త్రిగారియనను, సాధనమార్గముల సరయుటకు వెనుదియుచున్నారు. ఏపక్షముయనకు స్వరాజ్య సంపాదనకై పూర్ణదీక్ష వహించినగాని, క్రజల విశ్వాసమును చూపగొనజాలదు. మితవాదు లిటు ప్రజల అభిమానమును, అటు అధికారుల యభిమానమును గూడ గోల్పోయిరి. ఇందుకు కారణ మేదియో, సప్రసాదకిను గ్రహింపక, తంటాలు పడుట మిగుల చోద్యము.

స్థానిక వార్తలు

నుగుణవిలాస పథి:—ఈ రథవారు 27 వ తేదీ నాయగిరిను 5 x 30 నిమిషములకు : క్లియా పల్లివరకు వండు “పావిత్ర” బాటవలన కెలుగుభాషా ప్రదర్శించెను.

“రామరాజు” నాటకము:—తెలుగులు ఆమె మారు సభాముఖ “రామరాజు” నాటకమును, నిన్నటికిను చక్కగ ప్రదర్శించిరి. ప్రజానానాభావధి:—రాధాచార్యులు బి. ఎ. డి. ఎల్. గారు తమ సభాసభివృత్తితో, కృంగార, కరణ, పిరి, బీభత్సకములను ప్రదర్శించి, ప్రేక్షకుల హాసంపదముల గావించిరి. అమలీపాతభాయలు, ఈ పాత్రను బాగుగ పోషించెను. నాటకసంభాషణలు, కన్నడ భాషలై ను తెలుగుభాషలై నిరతిత అభిమానము జూపినందుకు, అంజుల కృతజ్ఞతను వారెయ్య బాటెను.

కాంగ్రెసు నాయకులు
ఏలూరు పాకుల స్వాగతము
 (స్వకీయ విలేఫరినుండి)
 ఏలూరు దినం 25:-వాను, నెహ్రూ, శోభనీదేవి, ఇయ్య కల మొదలగు నాయకులు ఈ కట్టయందుగా స్వయములై వారి కశీనాథులను, వారి కైలుబండి ఈకట్టయందు కైల్వ నేమనరానికి కచ్చింపుడు ప్రజలు గుంపుగా కేస బంజయ భావములతో వారికి స్వాగతమునగిరి. ఏలూరు రిరపున దిగ్గి రాల జేత క్రాబాగాలు నాయకులకు స్వాగతముగిరి వారికిని శోభనీదేవి కృతజ్ఞతను దెలిపి కాంగ్రెసును సీరితవారక ఏలూరునకు రావలయుననియు భావకర్త బిచ్చును చించి వారికి సంతకము నొసపవలెననియు గోళెను, దానుగారు ఏలూరు పురపాలకుల మోరీలాలు నెహ్రూ మొదలగు నాయకులను బండ్లపట్టన నెహ్రూయి వారిని బాపెను.
 సర్వోత్తమ సర్వోత్తమ ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ఆ ప్రజలు నిర్మాణ కార్యక్రమమును కొనసాగింపవలెనని యుద్ధోభిచెను.

ఆంధ్ర యువకులకు
 శోభనీదేవి ఆంధ్రయువకులు రాట్న పురమున గాతెనియె ఇరిరబిచ్చుకు గాన మొంగితురికొంపున నున్నను రాట్న పురము అన్నిటికంటెను నుత్తమమై దనియు నుడివెను.
 అన్నికొరకు లొంగింపవలెనని గూడ అమె గోళెను. మహాత్మా గాంధీ, దాను, నెహ్రూ, శోభనీదేవి గార్లకు జయ జయ భావములు చెల్లెరుచుండగా కైలుబండి కిదిరి వెళ్లెను.

కాంగ్రెసు ఫిబరవరిమాసమున జరుపుట
 ఉపసంఘమువారి సూచన
 కాంగ్రెసుయొక్క నిర్మాణమును సంస్కరించుటకు గిరింపిచారింజుటకు దిల్లి స్వయము కాంగ్రెసునందు నిజమి. పబ్లిక్ యంతసంఘమువారు కాంగ్రెసు ప్రస్తుతమునలె దినంబున మానమునగాక, ఫిబరవరి నెల తుదివారమునో మార్చి నెల మొదటివారమునో సమావేశమును చుడవలెనని నూచించిరి. ఈ సూచన యంగీకరింపబడు నెడల 1924 సం. యన కాంగ్రెసు జరుగదు.

* * * * *

ఇటీవలి ఆగమనములు
 కశీనాథ దిన 24:—ఈదినమున దాక్షర అగ్నాగిరారును, బద్దలప్రకర్మమును తెరచుటకు సర్. పి. సి. యిగారును కైలురాకచ్చిరి. నిన్నరాత్రి చాలయంది ఆకాలిం చనుడెంచి ఈదినమున వాడు తమ ప్రచారకార్యముల నొనర్చెదరు.

* * * * *

స్వచ్ఛంద సైనికురాండు-మేకతాలీగారు
 “లంచ” మొసగుట
 కశీనాథ దిన 24:—అలినాదకలిచ్చుటకు జేసబ్బటినుండియు చాలయంది ప్రజలు వారిమితీకయిట్లును మానుచున్నారు. ఈకట్టయందు స్వచ్ఛంద సేవకు రాండరెపున నిరుత్తు సేవకు రాండు లీ అత్తునుగారికి అభిషంధము లొసగుటగాన కచ్చిపుడు వారిపురుకు మేకతాలీగారు పుచ్చుచులను సరుప్పించి ఇట్లు నడివెను. “కర్తరు కార్యక్రమమును నిర్వహించవలెనని లెలుపును గాంధీమహాత్ముడు కెయిలనండి నాటకప్రదర్శించెను. నెను ప్రతిడి. మును మోర్లికర్త, నూనవకు తుటను నెర్చుకొనుచున్నాను. కర్తరు ఉద్యమమున చేస, భారత జేతమందు ప్రతిముండునూడ కర్తరు ప్రచార మొనర్చుటకు గాన నాట అయిను లగ్నయంది స్వచ్ఛంద సేవకురాండు గావలెను. ఈ కార్యమును శ్రీలంకకీర్త్యులందు మీరు మనః పూర్వముగా దోడ్పడవలెను. అందుకు గాను మోకీకరములను లంబముగా నొసగుచున్నాను” (కవు).

(అ. వె. వె.)

జంతుహింసా నివారణసంఘము:— మూడవ కలకరి గ్రామ్యయెల్ల సమావేశమువారి యాధిపత్యమున 27 వ తేదీ నాయగిరిను 6 గంటలకు వెలవరకలాకాల (వేపే)యందు ఎన్. సి. రంగస్వామి అత్యంతగా మోహమలంకితు సహాయముతో “జంతువులయెడ నయ” అను విషయముని మహస్వ నిండును.

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

హిందూదేశమందలి విశ్వర్యము

టి. శివశంకరంగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:

భాంబాయిగరమందు వర్తక సంఘముల ప్రతినిధుల సభ, భాంబాయిగరమున నర్ బార్ లాయెడ్ గారి సమక్షమున సమావేశమైనది. అసమక్షమున ఇండియాన్ సివిల్ సర్వీసువారి కష్టములనుగూర్చియు హిందూదేశమున వృద్ధిగనుచుండు విశ్వర్యమును గూర్చియు మాట్లాడించి ఇండియాన్ సివిల్ సర్వీసువారి జీతములు పెంచుచుండు గవర్నమెంటువారి ప్రభుత్వముకర్తవ్యమని అనువాదించిరి. విశ్వర్యముయొక్క వృద్ధివేగమునుగూర్చి శ్రీవారు దిగ్భ్రమించిరి. 85 కోట్ల ప్రజలు కలిగిన దేశమందు 1715 కోట్ల రూపాయల వెలగల మైదపంట లైసెయిసు వాగా రహ రత్నకృషిములు, మిరియే దిగుమతి యగుచున్నవనియు విశేషభూమిపాఠము కోట్లకొలది పెంచినదనియు లెక్కల వల్ల ఏర్పడినట్లు ఉపపాదించిరి.

ఇది చదివినపుడు ఔషధాధికము అనంతపురం జిల్లా వాస్తవ్యుడగు నేను ఉవ్వెత్తురొచ్చితిని. నిజముగా దేశమున దలి విశ్వర్యములు ఇట్లు వృద్ధియగుచుండునని జనులందు అభ్యంతరము, ఎందుకు లేకపోయెనో? చదువువారి సంఖ్య 100 కి 6 వంతున కూడ లేకపోవుట ఎందుకొ? పల్లెటూళ్ల యందు నవసించుజనులలో అర్థమునకు ఒకపూటకంటె ఎక్కువ దొంగనందుకు కారణ మేమో? ఊహించలేకొనితిని. ఇంటి విశ్వర్యముండియు ఔషధాధికమైన దత్తమండలమందు ఇండియాన్ సివిల్ సర్వీసువారు వ్యవసాయమున కెక్కించిన జలాధారములు ఒకటియులేదు. ఇప్పుడుండు గొప్పచెవు లన్నియు విజయనగరం సామ్రాజ్యమునకుమందు నిర్బంధింపబడి వనితవర్జితయై యుండెడిదే గాని, ఇట్టి ఔషధాధికమున సివిల్ సర్వీసు వారి ప్రతిభను ప్రకాశింపజేసి ఒక జయయెను, కానరావచ్చును.

85 కోట్లమందికి 1715 కోట్ల రూపాయల వెలగల మైద పంటలను వీనిని పండిపెట్టిన ఒకచుక్కపిడి వెల 4 1/2 రూపాయలకంటె సరాసరి అదాముండదు. ఇట్టి విశ్వర్యము కల్పించింది సివిల్ సర్వీసువారుట. అందుకై వారిజీతములు పెంచుచేయవలయునట. ఈ సందర్భమందు ఉప్పువాడేద్య, పప్పువాడేద్య, తేంకాయలవాడు, పొద్దిపొద్ది యేడ్చునను లోకోక్తి మనకుకు వచ్చుచున్నది. ఇందుకు తగినట్లు సివిల్ సర్వీసు వారి జీతములు పెంచుచేయుటకై ఒకసంఘము 'సెలక్షన్ ఆఫ్ ఫీల్డ్ గారిజ్' మేరకు నెబడి విచారణములు ముగింపు కాకమును మే భాంబాయిగరముగారు కను ఉద్యోగమును చాలించుకొని తమదేశమునకు మరల పోవు కరుణమున, నగరవాసులకు సివిల్ సర్వీసు ఉద్యోగముల కొన్ని అలభ్యములు పెంచించియున్న వారు.

ఇక బంగారము దిగుమతి పెంచుచున్న వాడను ఊహించగలియున్నది. కీర్తిశేషులగు రాధాభాయి నారోజి గారు ఈ అంశము ఇంతకుముందే చక్కగా విమర్శించియున్నారు. విశాఖపట్నంజిల్లాలోని జనులు వాడు బంగారము కంటె, ఈ దేశపు జనులువాడు బంగారము ఏమాత్రము పెంచుకాదని నిరూపించిరి. దిగుమతి అగు బంగారములో చాలభాగము స్వతంత్రసంస్థానముల యందును పర్షియాతరపు పారిమేర యందును యూరోపియనుల జనులయందును హరింపబడుచుండుటయే ఎక్కువయినయ్యె, పల్లెటూళ్లయందలి సామాన్య జనుల వరకు ఈబంగారము అందదనియు నిరూపించి యున్నారు. ఇట్లుండియు భాంబాయిగరముగారు సివిల్ సర్వీసు లోకుయెరుగక సివిల్ సర్వీసు ఉద్యోగముల పక్షము మాటలాడుట మిక్కిలి చిత్తము.

స్వరాజ్యమును వృద్ధిపరచునకు రానురాను మన ఆంగ్లేయుల సహృదయుల మనోవృత్తి వివిధములు కలవికాదు. కాలు చున్న ఇంటిలో దొంగనదిలాభ మని అవసావతి యొకటి యున్నది. గొప్పజీతములు యియ్యలేమా యియ్యలేమా? అని మొరలెట్టుచుండు కైతుల గోడు తుంగలో ద్రోక్కి తమకు జీతములు పెంచుకావలెననియు, ఇట్టి సామాన్యజనుల భాంబాయిగరముగారు లోడుపడుటయు దేశముయొక్క దురస్థితియు చెప్పవచ్చును.

ఇట్టి సంగతులు ప్రజలమనసుకు ఎక్కువగా వచ్చుకొలది, స్వరాజ్యము గడింపవలెనను దీక్ష ఎక్కువై కార్యోన్ముఖ భుగననుకు రథము.

విద్యార్థులలో అందరును విశవర్యముతో పనిచేసే వతని అభ్యుత్థులైన కాన్వీవుగాను సంజీవ మునీరి.

మా అంతట మేముండదమనియు మాలోమీకు సంబంధ ముక్కలేదనియు సర్ జె. క్రెయిగుగారు తెలియజేసిరి.

అనంతపురం ఔషధము

మడకశిరతాలూ కాపరిస్థితులు

టి. శివశంకరంగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు :

ఈతాలూకాయందు పోయిన సంకర్షరమే వానలచాలక జనులు కష్టపడుచుండిరి. అగడ్త వెల యందు కొంతకష్టము కలిగి నది. తోడనే కైతులు, రాగి, జొన్న, కంది, అనును, అముదము, కొర్ర, ముత్యము అంతయు విస్తారముగా విత్తి. మరల నేటివరకు వానలే లేకపోవుటచే వీరకైతుల యిల్లులు లోయలు విధలములయ్యెను. పెట్టినపంటలన్నియు సంపూర్ణముగా యెండిపోయి పశువులకు గడ్డి అయినను నేటికి చిక్కదయ్యెను. త్రాగుటకు నీళ్లు సహితము లేక ఘోషించు గ్రామములన్నియాయున్నది. తాలూకా పర్వతభాగములలో కొన్నికొన్ని పల్లెలయందు వావులకొండ అక్కడక్కడ పచ్చగానున్నదిగాని ఇట్టి విస్తీర్ణములు మిక్కిలి కొంచెము. గుడిచింత, తంబరేపాల్లి వగైరా గ్రామములలో నీవాయి జను కన్న వనూజచేయుటకు అప్పుడే ఆరంభమయ్యెను. రక్కిన ప్రదేశములవలె పశువులు మేర లేకపోవుటచే వాకధరలకు అమ్మివేయుటయు బ్రతుకులేక వీరసాదలు తేకాంతరము వెల్లుబయలు ఈతాలూకాయందు సహితము ఆరంభమైనది. మొన్నజరిగిన డిస్ట్రీబ్యూషన్ మొటింగులో కలవువిషయమై మెంబర్లు కలెక్టరువారి సమాఖ్యను విపులముగా చర్చించిరి. రూకల వనూజ నిజపురు విషయములను మార్చి అభివరకు రిజిస్ట్రులో, పులవరిలేకనే పశువులను మేపుకొలవసినదిగాను అందరవారసారు అట్టి

అందరవారిలోహంగామగా వావులు కష్టపడునట్టి పరిహారములను గూర్చి దీర్ఘముగా విచారించి అనుకూలమైన పుత్తియలను, సాదరు చేయించుకొని సెలవిచ్చిరి. ఈసంగతి ఇదివరకు అయాతాలూకాల తహసీల్దారులకు చేరివుండవచ్చును. రివిన్యూ ఉద్యోగములు ఇట్టి పుత్తియలు వచ్చినతోడనే వానిని అన్ని గ్రామముల యందు వందోరాములమున ఎక్కువగా ప్రకటించుట అవశ్యము. ఇట్టి అనుకూలమైన ఉత్తర్యలు వచ్చినపుడు సహితము అక్కడక్కడ గ్రామాధికారులు భయపడియో లేక స్వలాభముతో బయటికి చెప్పక వాడుటయు కలదు. ఇట్టి సంగతులందు రయితులు క్రద్ధులిగి తెలిసి ప్రకర్తింపకలియించును.

విజయ మోటార్ ఇన్ స్టిట్యూట్

బె జి వా డ

మోటార్ కార్ల డ్రయివింగు, మెకానిజమ్, రిపేర్లు నూత్నమైన పద్ధతులతో, తెలుగులో, మూడు మాసములలో యిచట నేర్పబడును. నేర్పుకొనువారు యీ నెలాఖరులోగా దరఖాస్తులను దిగువ అడ్రసునకు పంపవలెను. ఇతర విషయములు లువ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును. క్లాసులు 1-1-24 వ తేదిన ప్రారంభ మవును.

Managing Proprietor,
Motor & General Engineering Co
Bezwada.

బిడ్డల తల్లుల కందరికిని

తెలియవలెను

రాబిన్సన్స్ పేటెంటు బార్లీని, ఆవుపాలతో గాని, లేక బజ్జెపాలతో గాని, లేక కన్డెన్సుడు పాలతో గాని చేర్చి కాచిన గంజ తల్లిచా తంత సులభముగా జీర్ణమగునో అంత సులభముగా జీర్ణమగును.

ఎట్టి జ్వరము వచ్చియున్నను దేహమునకు చలువను కలుగజేసి, మంచిపుష్టి నిచ్చును.

మీ వైద్యుని అడిగిన వారే సలహా నిచ్చెదరు.

Robinson's
PATENT BARLEY

Manufactured by

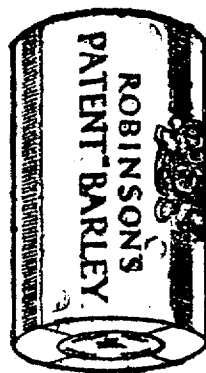
Keen, Robinson & Co., Ltd., London.

(Incorporated With)

ENGLAND

3

J. & J. Colman Ltd., Norwich & London.

ఇది మిక్కిలి లాభకరమైనది! ఇది మిక్కిలి లాభకరమైనది!
నేరుగా తయారుచేయునట్టి వారివద్దనుండియే మీకు అవసరమైన ఔషధములను తెప్పించుకొను

Dacca Ayurvedia Pharmacy Ltd.,

The Place For Economy Genuineness & Reliability

ది డక్క ఆయుర్వేదీయ ఫార్మసి (లిమిటెడ్)

మితవ్యయమునకు, శ్రేష్ఠత్వమునకు, సమృద్ధిమునకు ప్రసిద్ధిచెందిన ఔషధశాల హిందూదేశమందు అంతటను, బర్మా, సిలోను మొదలగు జాగాలన్నిటిలోను ప్రాంచీలుగలవు. వ్యాధివివరములు తెలిసిన ఔషధయోగము ఉచితముగా తెలుపబడును. దరఖాస్తు పంపినచే క్యాటలాగు, క్యాలండరు యినాముగా పంపబడును.

Head Office :—Dacca 8, 8-1 Armenian Street Decca

Calcutta Branches :—Stand Road, Bhawbanipur, Sovabazar, Bow Bazar.

గోడౌవరితీరము

19వ తేదీ ముక్కటి యేక దశ. ఆరోజున తెల్లవారు
మున్నే నగరిసంకీర్తనము ప్రారంభమై పొరుగునల్లనుండి వచ్చి
నవారును గ్రామమలసానవారును కూడి యుండియు గలసి గో
వుడితేలేతమునకు భజనమేళముతో బోయి స్నానముచేసి 9 గం
టలకు విద్యాలయము ముదిరినది జేరిరి. మహారుద్రాభిషేక మప్పుడు
ప్రారంభమయినది. దీనికి కనిష్ఠ సంఖ్య బుద్ధత్వకీర్తనలు 121 మంది
పీఠంధరులు గలిసి పదనోకండుగురు పదునోకండుగురుగా నొ
క్కొక్క కళకమున నభివ్యుత్థింపచేసి యేకాదశ శబ్ద మైవేదికము
యందకగంధము స్వామి కభిషేకము చేసెరి. పిమ్మట లక్షపతి
పూజ జరిగెను. ఇదియంతయు సమజరతు సామగ్రియు 4 గంట
యైనది. నాటి యా మహారుద్రాభిషేకమున కను ద్రక్షకులంద
రైనను దామొక్కరే భరితుమని చెప్పి యొకదాటి పోయెను
కందా ఈ 22 వ పంపెను. ఆది యాగంతుకమును శివప్రదా
నము. దానికి భర్తృకాగా మిగిలినదక్షము విద్యాలయమున నకు
చేయు కేర్పాటు చేసెరి. తక్కువయిన నిచ్చుకొందుమని కబురు
చేసెను. మధ్యాహ్నము 1 గంటబండ్డిమీద నుత్తముండి ప్రవేశింప
వలెనని కభ్యుత్థులుగా నామూతులైన గుండ్డేల్లి విస్వన్న పేట
జమీందారులు శ్రీయంతు మోతే గంగరాజు ఎమ్. ఎల్. సి. సీ.
గారు యేలూరునుండి దయచేసెరి. వారిని భజనమేళముతో ఎదు
ర్కొని విద్యామందిరమునకు గొనివచ్చిరి. సాయంత్రము 4 గంట
లకు మందిర ప్రవేశింపవలెనని జరిగెను. భార్యద్యయముం
దిరముపాధ్యాయముందిర మనియును గుప్తదాలిలొకరు దానిని తమ
చెచ్చమున గట్టిచి యిద్దరినియును బానిసరు 1000-0-0 లగున
యను నట్టియిండ్లు 12 కావలె ననియును, నది యిద్దరియును
పాధ్యాయుల కివాగము కార్యము లనియు వెయ్యకట్టిచిన
యిండ్లు వారిపేరనండుననియు మాన్యునుమియుముల నభిప్రాయ
లకు విడిచిదిండుచేను. పిమ్మట శ్రీయంతు కల్లూరి నూర్యవారి
జరావుగాను చెడలగిది గోపివాధముగాను మాన్యును వారును
ప్రేక్షకులు లందరును గలిసి మందిరము కడకేగి యెచ్చుట దానికంద
మున్నయను జరికిలింపి చూచి మరల గభరరుగు విద్యామంది
మునకు దయచేసెరి. శ్రీయంతు గంగరాజు గారు విద్యాపీఠకా
ర్యము అన్నిటిని ప్రశంసించుచు తాము కార్యరముగా తంతు
యేర్పాటు చేయదలచియున్నా మనియు నది యింటికివచ్చుట
తోడనే నిర్ధారణ చేసి తెలుపుదుమనియును కార్యము మంజురని
యు చెప్పిరి. విద్యా లయమున వారు వారి
పేరనొక కాస్త్రము అనగాని ద్దరు పండితుల
పోషణ కాలయంను దానికి మొత్తము రు. 1000-0-0 ల
మూలధన ముండవలెననియు చెప్పి వారి సానసాయము చేయదని
కొరిరి. గభర గిసిన వెతుక నాటి మెయిలుబండిలో వారు తిరిగి
యేలూరు వెళ్లిపోయిరి. ఆరాత్రి శ్రీయంతు మాదిరాజుమగ్గురావు
గారు మాన్యునువారి లింగసంకీర్తనమును భజనము జరిగెను
ఈదినమున జరుగవలసిన బ్రహ్మశ్రీ యిద్దరి సేవారముయ్య 7-0
గానసభ యనివార్యముగా కావలెననివచ్చినది. 20 వ తేదీని తిరు
గ సేర్పాటుచేయవలెనని. నాటికాంత్రమున రాత్రి 1 గంటకు

19 వ తేదీ తుదిమాట కవేరిలపై సెలవుదిన ముగుసుట
బహుజనము పరివర్తన చూపవచ్చును. సందర్భమున జరిగవచ్చుమానేక
ము మరలకూడినది. అందు ధృష్టాంతపరిణామము గూర్చి
బ్రహ్మశ్రీ వారివాగ్ధూమణులగారు చచ్చుం (ప్రాంభింపిం
బ్రహ్మశ్రీ బ్రాహ్మకంటి నరిసింపాకాస్త్రీలు గారు కర్మపాలెపు నూ
ర్యసారాంశ శర్మగారు దేశకరావర్తనకాస్త్రీలు గారు సుప్ర
వ్త సుబ్రహ్మణ్యకాస్త్రీలుగారు మున్నగు నారు పాల్గొనిరి. పాటి
తో నాచర్య మగిజాతుండుటచే 12 గంటలకు సభ నాపుటచేసి
నారు. మధ్యాహ్నము 2½ గంటలకు విద్యాలయ జన్మోత్సవము
(ప్రాంభమైనది, దీక్షాభ్యుదయ మహోత్సవ వ్యాపకమువ్యాపా
కుంతులు గారు. జన్మోత్సవ నందర్భము నందు ర్య
దర్శి 1922, 1923, నుంచి విద్యాలయ కృతాంతమును నివేదించి
యాడిటరు తనిఖీచేసిన లెక్కలను వినిపించును, స్థితకమలన్నియు
తెలియజెప్పెను అప్పుడు సుహృద్భాషిషేషము కార్యకర్తలుగ
జరుపుటకై రు 200-0-0 లకు లెక్కననని సుబ్రహ్మణ్య
ము వచ్చుభూముల, విద్యాలయమునకు విరాళముగ నిర్మించి పెడ
పాటి కృతార్థులు శ్రీయుతి గారపాటి రామబ్రహ్మగారును
శివాలయమునకు ప్రక్క సుబ్రహ్మణ్యోత్సవని యాలయము కట్టిం
చుటకు గుండుగొలను శాపరక్షణము ఏలూరు తాలూకా బోర్డు
మొంబరులును నగు కొండ సుబ్బకాజుగారి భార్య శ్రీమతి శా
మ్మగారును, పార్వతియాలయము మా కార్యద్యగారి భార్య
శ్రీమతి శేషమ్మగారును, శ్రీగారిపాటి రామచంద్రయ్యగారు
లిమ లిగిగారిపేర యతిమందిరమును గట్టించుటకును వాగ్ధ్రము
చేసిరి. ఏలూరు తాలూకా వేముపాడు ముసలు పాతూ
మలశక్తిగారు రు 116-0-0 లు లొక్కముగ విద్యాలయమున
కొచ్చిరి. పిమ్మట ఆచంట సూర్యసారాంశ రాజు గారు
సహజుగు వాగ్ధాటితో తాము వాసికొనినచీన యాపశ్యా
నమును నడుచు చుచు ప్రదర్శనలతో విడిపించిరి. శ్రీ సుబ్బా
రావు వలతులుగారు విద్యాలయాధ్యక్షునితి వృద్ధిచేయుటల వినియ
నట్టి విద్యాలయము లుండిననే గాని చేతుభిన్నధిగానిక రానేడ
నియును గాని కల్లకూడ ప్రముఖింపవలసిన దుమీను విద్యాల
యమున కప్పుడుటచే కాన్తులన్నను నడుమై వచ్చువాదాము
ము వినియోగించుట కతకాశము లేక శేటలును సంరాలమిడనే
పోషింపబడుచున్న దనియును జాబుకు తొలగించిననే గాని
విద్యులు వృద్ధి కావలసియును నది మైటనే తొలగించుభావము
దేశి భూమి దనయును చెప్పి సభకు ముగింపుచేసిరి. అంగలూరును
డి యాంధ్రసుధానిధి పరిక్షిమకచ్చి శ్రీమతి అట్టూరి సేమ్మ
గారకునామ మనోహరమైన కైలిలో సురుకుత్రాసు భావము
ను సూర్పించి విద్యను సూర్పించు మృదులబాపశ్యాసము గామిం
చెను. ఆమె యాపశ్యాధోంజిక ప్రేక్షకులెల్లకును సం నించిరి.
నేటి సభను రాజమహేంద్రవరము నుండి యు
నేలూరుండియు బహుజనము కొచ్చేసిరి. సాయంత్రము సరిగ
రెడ్డి గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ వారివాగ్ధూమణులుగారి గానసభ
పారంభమైది. రామహేంద్రవరమునుండి చాలమంది యాంధ్ర
కై ప్రత్యేకముగ వచ్చిరి. గాంధీభ రాత్రి 10 గంటలవరకు జరి
గెడి. అందుచు మాధుర్యమును భక్తి సమయ నవ్యతీతముగా నుండు
టచే చెవులారగ్రోలి శోకకానిముననిముసునకు హాహా రము
చేయసాగిరి. వాగెంబరిశాసనకవరకముంజీసెను. బ్రహ్మశ్రీ వార
జాసి ఘంటయ్యగారి వృందంగ వాద్యము పిఁపాటకు తోడయ్యె
ను. ఈపాటముగయటతోడనే శ్రీమూర్త గమకదాల అప్పలా
చార్యులుగారు మృదుమధు కైలిలో సంస్కృతమున శాభూమి
ణముగారిని (పశ్చింపుచు సెల్లరకు దెలియుంటుగా మనోహర
ముగ నుపన్యసించిరి. పిమ్మట శ్రీయుతి లక్ష్మణప్రకాశ సూర్యసా
రాయణరావుగారు రిషికు గర్లి యానందానుభవమును నిలబె
చుచు వాసిక కద్యములను వినిపించిరి. బ్రహ్మశ్రీ ఘంటయ్య
గారి వృందంగవాద్యమునకు సరికిన చి శ్రీముతి లక్ష్మణుల

పోస్టుభక్తులు సమాధి ప్రక్షులు రూ' 1, ఒక ప్రతి 0-11-0
ఇందు గొప్పమహాత్ములైన గుర్రాప్రమేన లనక
కమనాంస్కరితము, పద్మకీయము, అద్భుత మైక్యరహస్యములు
గలవు. ఈ గంధము బాహ్యరూపము ప్రకటించబడినది.
ఇది ప్రతియి సున్న కప్పుకుండలమునది ఎల్లమును బోధపడును.
ఇందలి పరమమనస్కరితము చేసి గుర్రాప్రమేన. 1088
ఆంధ్ర గంధాలము, విజయనగరం.

కెరి జై రాగిమతం వీధి, మృతాసు.

భారతమితవాద సమావేశము

పూనానగరమున నేడు సమావేశమగుట

అధ్యక్షులు లగు డాక్టరు లేజ్ బహదూరుగారి యుపన్యాసము

నేడు పూనానగరమున సమావేశమైన భారతదేశము మితవాదమున ప్రభుత్వమునందు, అధ్యక్షతవహించిన సర్ లేజ్ బహదూరుగారి సభాగారమునందు యుపన్యాసమునుండి క్రిందిభాగములు ముద్రింపబడినవి:

సమావేశమునందు మొదటి భాగమునందుండి గడచిన 80 వ తేదీనాడే నేను స్వదేశమునకు చేరితిని. అందు కొంతకాలము నేను సామ్రాజ్యసమావేశమునందు పాల్గొనవలసివచ్చెను. విజేతములందరి భారతీయులను ఒక్క ఆసమావేశమునందు జరిగిన చర్చన మిశ్రమమును చదివి యిందుకు, కనుక ప్రతికూల ప్రతిపక్షములను వానినిగూర్చి వరల నేను మీకు తెలుపుట నవసరము. అవివరములను నాటి తోచినవివరములను నేను చెప్పెదను.

కెన్యా

బ్రిటిషు ప్రభుత్వము కెన్యావిషయము గావించిన నిర్ణయము మిక్కిలినిశ్చయముగా నాకు తెలియదు. కెన్యాలోని భారతీయులను, శ్వేతజాతియులను, అధిపతీ కార్యాలయమునకు నుండిరి కలయినను పూర్వముండియే రాయబారియగు జరుగుచుండెను. మనకును మన ముపనిర్దేశముగా గా. వి. ఎన్. క్రిస్టియన్ కార్మిగారు రాయబారియగు నున్నప్పుడు నేను స్వప్రేరేపించితిని. నేను లండను నుండియు, కన్యాలోనుండియు, కార్మిగారు తమ తక్కిన పనిచేయుచుండెను చూడగానే, నేను మిక్కిలి సంతోషించితిని. ఈ విషయము ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గావించుటకు, అందు విషయము పూర్వముండియే చూపుచుండెను, నేను కొంతసేపు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గావించితిని. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ను ప్రతిపక్షముగా, ఇంగ్లాండులో నుండి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును, ఇంగ్లాండును ఆగ్రహము చెందిరి. ఇంతయులే గతమున నామగ సునిర్వహణలోని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును, ఇంగ్లాండును భారతీయుల విశ్వాసమును దుర్బలము చేయుచు కిరిగియును. నేటికి సుధించియుండలేదు. సునిర్వహణ ననుభవించు అధిపతీ రాజ్యముల అంతరింగి కార్యములందు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము తొమ్మిది పుచ్చుకొనరాదనియు, అధిపతీ రాజ్యములను నియోజకరాజ్యములను సంబంధించిన చట్టములను తాము గావించుట కవికాములు గలిగియుండెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము తొమ్మిది కలిసియుండెను, అన్యధాపాలనాగంపలు ఏ. గి. మి. నియు వాదించుట. కాని ఈ వాదము క్రాంతి కలసికే అన్యాయము. కెన్యా అప్పయ్యను, ఇప్పుడును, క్రాను కాలనీయే. బాధ్యతాయుత పరిపాలనను లేవనెత్తెను, బాధ్యత కొలయుచుంది. కాని ఇట్టి వాదములు చెల్లవు. కెన్యాలోని శ్వేతజాతియులతో వారు పోషించెట్లు కొనుట కన్యమున గీత్యయించుకొనిరి. కెన్యానిర్ణయము కొంత వరకును. కెన్యా భారతీయు. నీటిని సంస్కరించెనని నేను సంక్రమించిన రాజ్యాంగ వేర్తిని కొందరు నాతో చెప్పిరి. కాని నాకు సంతోషముగ కన్యించెను. భారతీయులనీటిని బాగుగ గుర్తెగిన వారు కెన్యాలోని సంస్కరించుకొనుటకు, వెనకకే కన్యను భారతీయులతో దుర్బలము చేసెననియు తెలుపుచుండిరి.

మీరు, శ్వేతజాతియు స్వేచ్ఛనకామ్యములే యుండిన, పితృభూమియు ప్రత్యేక యాజమాన్యాధికార మొనగలదెను ఈయకప్రాచుర్యము ఒక్కా దేశీయులకే గాక, భారత ప్రభుత్వమునకు నూడ వలెను. చూడుడు. నిర్ణయము ప్రతిపక్షమున యావరము రాజ్యాంగ వైరు. కాననభయము చేసి పలికెను! "కెన్యాను గూర్చి నిర్ణయము మీరే గాక నాకును, నా ప్రభుత్వమునకును మిక్కిలి ఆధారముగా నుండెను కెన్యాభారతీయులని స్థితి తమ దుస్థితియే యని భారతీయులు భావించుచుండిరి. బ్రిటిషు వర్తకవర్తకములందు భారత రాజ్యాంగమునకు తెలిసిన నా ప్రభుత్వపు పృథాభిప్రాయములను కెన్యా నిర్ణయములు భాగ్యములలోనే ఒకేమవుతు భేదముండెను." గడచిన జూలై కెన్యాభూమి నేను లండను నగరము చేరినపుడు వాతావరణ మివిధముగ నుండెను.

క్రిష్ణ పరిస్థితులు

సామ్రాజ్య సమావేశముతోటి నా సంబంధమును కడము కొని తెలిసికొని, నామగ సమావేశమునందు నేను వెళ్ళియుంటిని. నేను సంబంధములను ఆలోచించుకొంటిని. సామ్రాజ్యసమావేశముతోటి సంబంధమును నడచుకొనుట కన్న క్రాను కాలనీయలలోని భారతీయుల స్వత్వముల ప్రతిష్ఠించుటను, కెన్యానిర్ణయమును కన్యా

గావించుటను లేదా వానిని పురాగతమునకును అవకాశములను గలిగించుటను, నేను సమావేశమునందు దృఢముగ నుండుటయే యుక్తముగ నిశ్చయించుకొంటిని. అందునిమిత్తము ఇక కార్యములను సాగించవలసి యుండెను. భారతదేశములోని నా రాజకీయమిత్రులను నన్ను రాయబారియగు బంపిన రాజ్యపరినిధిని ఉత్తరముల వాని వారి యభిప్రాయమును కనుగొంటిని. నామిత్రులు సలహా నిమిత్తము ప్రభుత్వములకై పోరాడి కరతలని క్రాసిరి. ఈ సందర్భమున నా రాజకీయనిధి కన్యానిధి అధ్యక్షమైన సమావేశమును ప్రోత్సహించుట లభించెను కాని సమావేశ కార్యక్రమమున నా స్వేచ్ఛ (సామ్రాజ్యములను సంబంధించిన స్వల్ప విషయము తప్ప) భారతదేశమును గూర్చి యేమియు లేవనెడెను. పీఠాధ్యక్షుడు నేను తెలుపుకొనగా ఆతడు తన మాటలచేరి విని యోగించిన పదవు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వము సమావేశమునందు భారతదేశవర్తక కొక దినమును ప్రత్యేకించెను. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గావించిన ప్రధాన మంత్రులతో సంభాషించిరి. ఒక్కొక్కటా సానిత్యముగ వారందరును నాకు సమావేశము చేరినందు కురిసి. సామ్రాజ్యమునుండి కునవరము 1921 వ సంవత్సరమున అధికారమును చేరికొని యుంటిని. నేను ఆతిథ్యముల భారమునకు వెనుకటి నని వినివించినవారు కారణములను తెలిసిన గూఢాచారము నొనగట్టు నిర్ణయము నున్నాను.

స్వల్పమునానితోటి నానుభవము వేరు విధముగ నుండెను. ఆంధ్ర చాలముగా నుండెను. ఆంధ్ర సన్ను మర్యాదగ చూచెనని గర్వపడుచున్నాను. చూడలేదని నేను చెప్పలేదు. కాని నన్ను మర్యాదగ చూచినంతమాత్రము భారత సమస్యమేద ఆంధ్ర అనుబంధించిన వైఖరికి మనోహరముగ నుండలేదు. అవిధము ఆంధ్ర తలంచిన ఆంధ్ర పోషాటలు బడలేదు నామిత్రుల యాచన సుధించుకొనకముందు వెనుకటి ఆంధ్ర పోషాటలను నేను కొనుటకు వెనుకటియుండలేదు. మనస్సుకు పోలనోద్యమమును ఒకరినొకరియను లేక నైనననదేవుల సంకీర్తించును. నేను బాటివారి సమావేశమునకు చేయివచ్చెను. నేను ఆంధ్రమును ఒక స్వల్పమైన సూచన నుండితిని. ఆంధ్రము వానిని నిరాకరించెను. ఆంధ్రము నానుభవము నిరాకరించుటయే గాక భారతీయుల కింకను సేవనీతి గలుగునట్టి వివరీకృత సూచనలను గావించెను. అంతయుగాక ఆంధ్ర భారత ప్రభుత్వమును తాను తలంచినట్లే అచిరముగ విమర్శించెను. సామ్రాజ్యములో నుండి ఒక రాజ్యము ఇంగ్లాండు రాజ్యమును ఆక్షేపించుట అనుక్రమని అంతే చెప్పియుండెను. చూడుడు: "భారత ప్రభుత్వము ఈ విషయము అనుబంధించినవర్తక నాకు చాల విసుగు గలిగించెనని విమర్శించుచు చెప్పవలసి వచ్చింది. నాకు కెన్యా విషయము గావించిన సూచనలు వివరీకృత సూచనలు భావమును మించియుండిట్లు నాకు కన్యించెను. నిర్ణయమైన పిమ్మట భారత ప్రభుత్వము నుండియిచ్చిన భావము క్లిష్ట కలిసినా నుండెను. భారతదేశమున దుగాని, సామ్రాజ్యమునం దిరగభాగములందుగాని రాజధాని అట్టివదలాలము ప్రోత్సహించబడెనని నేను కలెకును. ఈ సందర్భము దక్షిణాఫ్రికా యందు ఒక విషయము చెబుకలంపును గలిగించెను." ఇట్టి భావము ఆక దుపయోగించిన కిదక, శ్వేతజాతియులకు నియోజకాధికారము నొనగట్టు "మిక్కిలి దుస్సాధ్య"మని ఆతడు చెప్పిన పదవు, ఆక దింక భారతదేశమిత్రులను నేను భావించునని ఆంధ్ర కలెకులకు వర్తకమైనట్లే. నేను అంతర్జాతీయమర్యాదను గమనించలేదని ఆక డాక్టరుచింతి, ఆలోచించుగాక, ఆంధ్ర ప్రధాన మంత్రిగ నుండెడి దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము ఆతేమనందలి మున కేటయులయిక "భారతదేశమునందుగాని, సామ్రాజ్యమునం దిరగభాగములందుగాని అట్టివదలాలము రాజధాని ప్రోత్సహించబడ"నని ఆంధ్ర చెప్పిస్తే నేనును ఆంధ్రముగూర్చి చెప్పెదను.

విధానము

అధిపతీయధికారములతోటియు, నాకు కొన్ని వివరములు ఉండెను. కాని డెన్వై ప్రభుత్వము, నావిధానములను కెన్యానిర్ణయము రద్దుగావచ్చును దానిభావములు ప్రకటన మగుటలు పోయినట్లే నని చెప్పెను.

నానుభవమునందు, తెలిసెదను. సమావేశమునందు ప్రధానమంత్రియు, నేనును, జరిగిన ఈ సభ్యములందరి అనుభవము

లివిడియుండిన. ఆంధ్ర సభ్యముల సూచనల నేను యిది వివరమున తెలిపెదను.

"బ్రిటిషు కాలనీయలలోను, ప్రాచ్యేకములలోను, మాన్వే. టెను (సామ్రాజ్యములలోను) నివాస మేర్పరచుకొనిన భారతీయుల విషయమున ప్రభుత్వములను కరమ 80 వ సంవత్సరము, అధిపతీ కార్యములందు భారత ప్రభుత్వమునొకటి యుపసంఘమును కలసి ఆలోచించవలెనని సర్ లేజ్ బహదూరుగారి సభాగారము గావించిన సూచనను, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము కనుగొన ఆధిపతీ కార్యములందు అంగీకరించెను. అయితే, అట్టి ఆలోచనలు జరిగి నిర్ణయము గావించుకొనుటకు ఆయా స్థానిక కాలనీయల్ ప్రభుత్వములతో ఆలోచించి, అవసరమైన విచారణలు గావించవలసి యుండునని డెన్వై ప్రభుత్వము సూచించి యుండెడి.

"సూచనను అంగీకరించుచు, సార్వభౌమ ప్రభుత్వము ఈమధ్యనే కెన్యావిషయము నిర్ణయము గావించినందునకు చేతు కలిపి దండయు అంతే యున్న కనియు డెన్వై ప్రభుత్వము సమావేశమునకు జ్ఞప్తికరమెను. అనిర్ణయము మార్పుచేయు అవకాశము లాయనకు కన్యించుకొను భారత ప్రభుత్వముచే నియోజకములచే యుపసంఘము గావించెడి సూచనలను ఆంధ్ర స సావధానముగ నాలకింతుమని చెప్పిరి.

"డెన్వై ప్రభుత్వము తెలిసిన సమావేశమున సర్ లేజ్ బహదూరుగారి సభాగారము (సామ్రాజ్యము) గావించిన కెన్యానిర్ణయమును కుదిర్చెనుగా భారతీయులు కెన్యా కాలనీయలను చెప్పిరి."

ఇందలి యంకము లన్నిటిని మీరు గ్రహించిరి నేను న మొదలు. కెన్యానిర్ణయము రద్దుకాలేదు. జూలై మాసమున బ్రిటిషు ప్రభుత్వముచే గావించిన నిర్ణయము అట్టివదల మనమున సామ్రాజ్యసమావేశమునందు రద్దు అగునని నా కార్యము నూడలేదు కాని నీతిగ నుండు వెనుకటి కన్యను కొంచెము మార్చి ఆంధ్ర కొంచెము అవకాశములు గలిగినవి. 1928 వ సంవత్సరము 1921 సంవత్సరపు సమావేశపు తీర్మానమును మరల గావించిరి. కెన్యావిషయము మరల ఆలోచించుటకు అవకాశము లేప్పినది. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోని ఇతర రాజ్యముల సానుభూతిని పొందుటయే గాక (దక్షిణాఫ్రికా తప్ప) అధిపతీ కార్యములతో భారత ప్రభుత్వము స్వయముగ తాను నియోజించు ఉపసంఘము వ్యతిరేక సమాధానము గావించుకొనుట కవకాశ మేర్పడినది. నానుభవము ప్రకారము, ఉపసంఘము భారత ప్రభుత్వముచే నియోజించుటనే గాని రాజ్యాంగమంత్రిచే గాదు. ఆయంపంఘము అధిపతీ కార్యములతో స్వయముగ నాలోచించుచుండును. అవసరమున, ఈయంపంఘముగాని, సంఘముగాని అట్టి తీర్మానము, మార్పులేదు, కాదు. డెన్వై అధిపతీ కార్యములకు బోయి అచ్చటి కథానమంత్రిలతో సంకలంపమునీయుండును. ఈ రాజ్యముల ప్రధానమంత్రులు 1921 వ సంవత్సరముల ప్రకారము గడచుచున్న వర్షముల గావించిరి. నేను ఇంగ్లాండును కదలిచెట్టి పిమ్మట, వాండెన వార్తలను బట్టి భారతీయులకు నియోజకాధికారము నొనగట్టు బ్రిటిషు కొలంబియా పార్లమెంటు నిరాకరించినదని నేను వింటిని. ఈ వార్త నాకాశ్చర్యమును గాని ఆకారమును గాని గలిగించెను. కాని బ్రిటిషుగో అచిరము మార్పులు నడచుచుననే మనమొక దృఢమైయున్న కనంఘమును ఆ రాజ్యములకు పంపలేదు.

క్రాను కాలనీలు, కెన్యా

క్రాను కాలనీలను గూర్చుచు, ముఖ్యముగ కెన్యాను గూర్చియు, ఆలోచించెను. కెన్యాను, ఇక క్రాను కాలనీలను నిర్వహించుచు వాధ్యక సార్వభౌమ ప్రభుత్వము వారి కే. ఒక మాస గావించిన బడి ననిర్ణయము వెంటనే రద్దు అగుట దుర్లభము డెన్వై ప్రభుత్వతో సంభవింపగా విదిత మయ్యెను. అయినను, నా సూచనలను కెన్యా విషయమైన నూడ అన్యాయపరమైనవి నని యొత్తిడిగలిగింపలేదనియు గడచిన జూలై మాసపు నిర్ణయము నుండియు నాకు విసుకయినది. అనిర్ణయము పురాలోచనమరచుచున్నది. నేను ఇంగ్లాండును కదిలిక తిరువాత, కెన్యా రాసన సభయందు ఒక సలసచట్టము ప్రవేశపెట్టి విడిచిదని నేను వింటిని. అదియే అంగీకరింపబడినది, కెన్యా కి భారతీయులు కలసి వెళ్ళుటకే వీలులేదు. ఇదియే అనుభూతినిగవచ్చుచు, పరిశీలించు విషయమగును. ప్రత్యేక సంకల్పములతో అధిపతీ కార్యాంగమంత్రితో సంకలంపములకు ఇంగ్లాండుకు వెంటనే భారత ప్రభుత్వముచే రాకొక ఉపసంఘమును బంపవలెనని నేను కలెంచుచున్నాను. ఈయంపంఘము వెంటనే కలెంచుటకును గూర్చి చెప్పించితిమిగాక

ఈ కావ్యసభలకు పోవువారుగూడ ప్రతిష్ఠంభనముజేసి
భగ్గువరుమటకే పోవుచున్నారనని ప్రతిపక్షమున్నారు. వీరిట్లు
జేయుకొని దీనినిదీ యేమియును మానవలసినది తెలియును. కాబ
ట్టే తెలుపవలయును. భారతదేశ సంస్కరణపట్టినివ్యాజము, తరిపా
లన విమర్శము వాడు తెలిసింతవరకు కావ్యసభలను భగ్గువర
మెదముని జెప్పువారు తాము ప్రకటించుచున్నామో మూడవ వందల
జేతులవలయును జేయుటకు వీలలేదనియు నేను జెప్పవలయును.
వీరి జనులను విడుచుచు వారెంతయును సంది యునుగలదు. అంత
యొద్దవచ్చుచున్నట్టి సభలను వీరు భగ్గును చేయుచున్నట్టి సభలను
ప్రస్తుతపాలనమునకు వుండును ఇంకొక దానిని దాని
ప్రత్యామ్నా ఏర్పరుచు విధి ప్రతిష్ఠంభనమును కలుగ
జేసినవాండే. మిగిలులతో వీరు ఈపాలనమును పాడుజేయు
పావము మిగులపట్టుదు రప్పటికొనవచ్చును. ఒక వేళ ఇట్టిభగ్గును
సామ్రాజ్యసభలును గాని రాష్ట్రీయసభలునుగాని పాష్టి
యను దానినిసాగకుండ జేయుటకు మిగుల ప్రయత్నింపవచ్చును.
ప్రస్తుతము కావ్యసభలకు పోవుచున్నవారు తమకు మూలమే
భారతదేశమునకు రాధ్యతాయంత ప్రభుత్వమును సుపాదించు
కోర్కె గలవనియు తాముకొరెపనిచేయుచున్నట్లునున్నారన
చుచున్నారు. కాని అట్లు తలంచుట కంటే మాత్రము
నిజజన్మింపునకు గ్రహించి తిరస్కరించి విడులను. మారకను
కావ్యసభలను అరంభమైన మొదటి సంవత్సరముననే సామ్రా
జ్య సభయందు సంస్కరించుటకు కఠిని విస్తరింపజేయవలెనని
తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టుటయేను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇ
ండియాలోని కీలకతని తెలియజేసిరి. ఇండియా ముగ్ధి ప్రభుత్వ
త్వముమీద తెలిసిందే. ఈసంస్కరణపట్టుమ్రొవకొలకలాలను
ఇంకను యభివృద్ధిగాంచుటకు సాధ్యమగునని ఇండియామంత్రి
తెలియజేసెను. దానిఅర్థమేమియో వాడు గోచరింపబడెను. కాని
మాటిమాటికి ఇదివరకు సామ్రాజ్యసభలలో మోతతనియు ఇత
ను విస్తారముగ సంస్కరణమును తాదాకముగ జేసి ఎట్లును
రాధ్యతను చుడు కలుగజేయవలెనని. ఈలోపుగ విభజన
అందరును ఏకమై ఒకే ఆభిప్రాయముతో నిర్వహించుచున్నామనిమా
త్రమును మిగుల యభిప్రాయమునకు తెలియజేసియుంటిరి
మీందరును కలసి కృష్ణముగ ఒకకార్యక్రమమును
తయారుచేసి ప్రజలకను ప్రభుత్వము వారికిని తెలి
యజేయవలసిన సమయము వచ్చినదని కలంచెదను. దానికే సామ్రా
జ్య మిందరును పోరాడవలెను. మి కార్యక్రమమును తెలియ

తపాలపెట్టె నెం. 105 మద్రాసు

38 జై రాగిమతం వీధి, మృవాసు.

భారతమిత్రవాద సమావేశము

పూనానగరమున నేడు సమావేశమగుట

అధ్యక్షులు లగు డాక్టరు లేట్ బహదూరుగారి యువన్యాసము

నేడు పూనానగరమున సమావేశమైన భారతదేశము మిత్రవాదసమావేశమునకు, అధ్యక్షతవహించిన శ్రీ లేట్ బహదూరుగారు సుప్రసాదముగా రాగిగిరి యానాథాచార్యులనుండి క్రిందిభాగములు ముద్రింపబడివి:

మనము 5 మాసములపైగా ఇంగ్లాండునుండి గడచిన 80 వ తేదీనాడే నేను స్వదేశమునకు చేరితిని. అందు కొంతకాలము నేను సామ్రాజ్యసమావేశమునందు పాల్గొనవలసివచ్చెను. విదేశములందరి భారతీయులనుగూర్చి ఆసమావేశమునందు జరిగిన చర్చను మీరెల్లయును చదివి యెందులకు, కనుక ప్రతికూల ప్రకటించబడిన వానినిగూర్చి మరల నేను మీకు తెలుపుట అవసరము. అవిషయమై నాకు తోచినవిషయములను నేను చెప్పెదను.

కెన్యా

బ్రిటిషుప్రభుత్వము కెన్యావిషయము గావించిన నిర్ణయము మిక్కిలినిమనముగా నాకు కష్టమైనది. కెన్యాలోని భారతీయులను, శ్వేతజాతియులను, అధికార కార్యాలయమునకు కొంతకాలమునకు పూర్వముండియే రాజకీయములు జరుగుచుండెను. మరలకొంతమంది ముస్లిం దేశీయులు గా. వి. ఎస్. శ్రీనివాసరాజుగారు రాజకీయమున నున్నందున నున్నప్పటికి నుండినది. నేను లండను నగరమున చేరినపుడు, కన్యకునియొక్కనాడ, రాజ్యమును కెన్యాలోని పరిస్థితియందును చూడగానే, నేను మిక్కిలి సంతోషించితిని. ఈదశ అనాథా ప్రాంతము గావించబడెను. అందు విషయమై జార్జి మెంటెన్సును పంపి జరుగుచుండ, నేను కొంతసేపు అచ్చటనే యుండితిని. అప్పుడు నున్న ప్రతిపక్షమున, ఇంగ్లాండులో నున్నటి భారతీయులను, ఇప్పటివారును ఆగ్రహము చెందిరి. ఇంతయులే గతమునకు నాకును సుమర్శములలోను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునాగ్రహములను భారతీయుల విశ్వాసమును దుర్బలము చేయుట కింతిచ్చును వేరొకటి సుధించియుండలేదు. ఇప్పటివారు సమర్థములు అధికారరాజ్యముల అంతరించి కార్యములందు బ్రిటిషుప్రభుత్వము జ్యోతియు పువ్వుకొనిరాదనియు, అధికారరాజ్యము తమ నియోజకవర్గములను సంబంధించిన చట్టములను తాము గావించుట కవకాశము లిగియుండ, బ్రిటిషు ప్రభుత్వము జ్యోతియు కల్పించుకొని, అస్వరూపాల నాగరికములను ఏగియున్నందు వాదించును. కాని ఈ వాదము క్రాంతివాదకావ్యములకు. కెన్యా అప్పుడును, ఇప్పుడును, క్రాంతివాదకావ్యములకు కులపాలనను లేవదీసెను, బాధ్యత కొంతయున్నది. కాని ఇట్టి వాదములు చెల్లవు. కెన్యాలోని శ్వేతజాతియులతో వారు పోషింపబడు కొనుట కన్యకుని నిశ్చయించుకొనిరి. కెన్యానిర్ణయము కొంత వరకును కెన్యా భారతీయుల నితర సంస్కరించిన నీ సేను సంక్రమించిన రాజ్యముల కేంద్రము కొందరు నాతో చెప్పిరి. కాని నాకు సందేహము కన్పించెను. భారతీయులనితర భాగము గుర్తించిన వారు కెన్యాలోని సంస్కరించుకొనియు, నెవరైనా కన్యకు భారతీయుల కేంద్రము చేసినందు తెలుపుచుండిరి.

మీరు, శ్వేతజాతియు స్వల్పసంఖ్యాకులే యుండినను, విదేశములను ప్రత్యేక యాజమాన్యాధికార మొనగలదేను ఈయభిప్రాయము ఒక్కచో దేశీయులకే గాక, భారతీయులకు మనస్సు గూడ వలెను. చూడుడు. నిర్ణయము ప్రకటించిన అనంతరము రాజకీయములపై వాస్తవములను పలికెను! "కెన్యాను గూర్చిన నిర్ణయము మీరే గాక నాకును, నా ప్రభుత్వమునకు మిక్కిలి ఆకాంక్షాకరము. నుండెను కెన్యాభారతీయుల డిస్కంట్రిమెంట్ను దుస్థితియే యని భారతీయులు భావించుచుండిరి. బ్రిటిషు వంశీకరణయొందు భారతీయులకు గమ్యులై లేవన వాస్తవములను దృఢాభిప్రాయములను కెన్యా నిర్ణయము ఈ భాగములలోనే కనెనునది భేదముండెను." కడచిన జూలై నెలలోను నేను లండను నగరము చేరినపుడు వాతావరణ మివిధమున నుండెను.

క్రిష్ణ పరిస్థితులు

సామ్రాజ్య సమావేశముతోటి నా సంబంధమును వదలు కొని వెళ్ళి కొందరు, నామిత్రులు సహా తలంపిరి నే నెగిరియుంటిని. నేను సంబంధములను ఆలోచించుకొంటిని. సామ్రాజ్యసమావేశముతోటి సంబంధమును వదలు కొనుట కిచ్చు క్రొను కాలనీలలోని భారతీయుల స్వర్ణముల ప్రతిష్ఠించుటను, కెన్యానిర్ణయమును కన్యకు

గావించుట నేను లేదా వాదించుచున్నాను అనకాక ముందు లిగింపవలెనని, నేను సమావేశమునందు దృఢముగ నుండుటయే యుక్తముగ నిశ్చయించుకొంటిని. అందునున్న ఇక కార్యములను సాగింపవలసి యుండెను. భారతదేశములోని నా రాజకీయమిత్రులను నన్ను రాజకీయమున బంధించి రాజకీయ నిధిని ఉత్తరముల వ్రాసి వారి యభిప్రాయమును కనుగొంటిని. నామిత్రులు సలహా నిచ్చుచును ప్రభుత్వములపై పోరాడి కనకం ప్రాసరి. ఈ సందర్భమున నాకు రాజకీయ నిధి వద్దనుండి ఆర్థిక సేవ సహకారమును ప్రోత్సాహమును లభించెను. కాని సమావేశ కార్యక్రమమున-మనస్సు ప్రాంతములను సంబంధించిన స్వల్ప విషయము కన్యకు భారతదేశమును గూర్చి యేమియు లేవదీసెను. పిలుపునకు నేను తెలుపునగా ఆరడు తన కుటుంబమునందు యుగించిన పిదప, బ్రిటిషుప్రభుత్వము సమావేశమునందు భారతదేశవర్తకావధిమును ప్రత్యేకించెను. అంతయు బొమ్మించును ప్రధాన మంత్రితో సంప్రదించిరి. ఒక్కసంఖ్యను నేనానితరములను వారందరును నాకు సహాయము చేసినందు కలిగి. ప్రారంభమునందు తుదవరకును 1921 వ సంవత్సరమున ఆ భారతము చేసికొని యుంటిని. నేను ఆరీస్టానముల భావమునకు వెనుకటి నని విమర్శించినవారు కారణములను చెప్పిన సమాధానము నొసగుట నిర్ణయము నున్నాను.

స్వల్పసంఖ్యతోటి నానుభవము వేరే విధముగ నుండెను. ఆరడు చాలముగా నుండెను. ఆరడు నన్ను చూడక మాచెప్పి గర్వపడుచున్నాడు. చూడలేదని నేను చెప్పలేదు. కాని నన్ను చూడక మాచెప్పి మాత్రము భారత సమస్యమేదో అనున అలంబి తన వైఖరికి వరహరముగ నుండెను. ఆవిధము ఆరడు కలంపించిన అనున పోరాటము బడెను. నాకు భిన్నాభిప్రాయమును స్వల్పసంఖ్యతోటి వ్యక్తులను వెదలించిన సహజమున నేను కొంతకు వెదలించుచుండెను. మనస్సునకు జాలినద్యమును ఒకరి సహాయము లేక నేను నడచుచున్నది కలంపించును. నేను బాటివాది సహాయమునకు చేయరాదను, నేను ఆరడుతోను ఒకప్పుడు మేర నుంచెను. ఆరడు వాదించి నిరాకరించెను. ఆరడు నానుచులను నిరాకరించుటయే గాక భారతీయుల కింకను నీవనీతి కలుగునట్టి వివరీకృతములను గావించెను. అంతయుగాక ఆరడు భారతీయులను తాను తలంపించి అచిరముగ విమర్శించెను. సామ్రాజ్యములో నుండెడి ఒక రాజ్యము ఇంకొక రాజ్యమును ఆక్షేపించుట అయ్యుక్తమున అట్లే చెప్పియుండెను. చూడుడు: "భారతీయులకు ఈ విషయమై అలంబించినచర్య నాకు చాల విసుగు కలిగించెను నిష్కలముగ చెప్పవలసి వచ్చినది. వారు కెన్యా విషయమై గావించిన మూలములను విచారించెను. జ్ఞానమును మించియుండిట్లు నాకు కన్పించెను. నిర్ణయమై పిమ్మట భారతీయులకు ముందుగా భావమిచ్చిరి కనెనుగ నుండెను. భారతదేశమున దుగాని, సామ్రాజ్యమునందు దిరభగవంతుడుగాని రాజకీయ అభివృద్ధిలము ప్రోత్సహించుట నేను కలంపించెను. ఈ సందర్భము దక్షిణాఫ్రికా అందు ఒక విషయమై చెప్పవలెనని లిగించెను." ఇట్టి భావము ఆరడు పునరాగించిన కిదక, శ్వేతజాతియులను నియోజకాధికారము నొసగుట "మిక్కిలి యస్పాద్య"మని ఆరడు చెప్పిన పిదప, ఆరడు ను భారతదేశమునకునని నేను భావించునని అనున కలంపించు కన్యకు సేవ. నేను అంతర్జాతీయ రాజకీయము ను నివేదించి ఆరడు దాదానించి, ఆలోచించుగాక. ఆరడు ప్రధాన మంత్రిగ నుండెడి దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము అభివృద్ధిలమున దేశీయులయే "భారతదేశమునందుగాని, సామ్రాజ్యమునందు దిరభగవంతుడుగాని అభివృద్ధిలము రాజకీయ ప్రోత్సహించుట"దని అనున చెప్పిచ్చి నేనును అనునగూర్చి చెప్పెదను.

విధానము

అధికారముల కార్యాలయముతోటియు, నాకు కొన్ని విధముల నుండెను. కాని దేశమై ప్రభుత్వము, నానిధానములను కెన్యానిర్ణయము రద్దుగావచ్చును దానిభావమును ప్రకటించునట్లు పాపమునందు నని చెప్పెను.

నానుచులెదయో, తెలిపెదను. సమావేశమునందు ప్రధానమంత్రియు, నేనును, ఒకరినొకరిని ఉపన్యాసములందే అనూచన

లివిడియుండెను. ఆయు న్యాసముల పాఠముల నేయును మీరు నివేదించెదను.

"బ్రిటిషు కాలనీలలోను, ప్రాచ్య కలులలోను, మానేలేదు ప్రాంతములలోను నివాస మేర్పరచుకొనిన భారతీయుల విషయమైన కన్యకురములను కన్యకురం చున పుడు, అధికారకావ్యములందు భారత ప్రభుత్వమునాగి యావసరములను కలసి ఆలోచించవలెనని శ్రీ లేట్ బహదూరుగారు గావించిన మూలము, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము కనుమన అధికారకావ్యములందు అంగీకరించెను. అయితే, అట్టి ఆలోచనలు జరిగి నిర్ణయము గావించుటకు ఆయా స్థానిక కాలనీయల్ ప్రభుత్వములతో ఆలోచించి, అవసరమైన విచారణలు గావించవలసియుండునని దేశమై ప్రభుత్వము ప్రోత్సహించి యుండిరి.

"నూచనను అంగీకరించుచు, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము ఈమధ్యనే కెన్యావిషయమై నిర్ణయము గావించినందునకు చేతు దగిన దంతయు అంతయు న్ను ననియు దేశమై ప్రభుత్వము సమావేశమునకు జ్ఞప్తి వరచెను. అనిర్ణయము మార్పుచెందు అనకాకము లాయనకు కన్పించునట్లు భారత ప్రభుత్వముచే నియోజకవర్గముల యావసరములు గావించెడి మూలములను ఆరడు సహకారముగా నాలంబించును చెప్పిరి.

"దేశమై ప్రభుత్వము తెలిపిన వైమాటలను శ్రీ లేట్ బహదూరుగారు గ్రహించి ఈమధ్య గావించిన కెన్యానిర్ణయమును తుదినిర్ణయముగా భారతీయులు గ్రహించి నాలంబించి చెప్పిరి."

ఇంతటి యంతము లన్నిటిని మీరు గ్రహించిరి నేను న మెప్పెదను. కెన్యానిర్ణయము రద్దుగాలేదు. జూలై మాసమున బ్రిటిషు ప్రభుత్వముచే గావించిన నిర్ణయము అట్లే యు మునున సామ్రాజ్యసమావేశమునందు రద్దు అగునని నా కార్యము నుండలేదు కాని నిర్ణయములను కటిక న్నున కొంచెము మార్చి అట్లు కొంచెము అనకాకములు లిగి నని, 1928 వ సంవత్సరము 1921 సంవత్సరపు సమావేశపు తీర్మానములను మరల గావించెను. కెన్యావిషయమై కరల ఆలోచించుటకు అనకాకము లేవనెను. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోని ఇతర రాజ్యముల సామ్రాజ్య పాపములను గాక (దక్షిణాఫ్రికా తప్ప) అధికార కార్యాలయముతో భారతీయులను స్వయముగా తాను నియోజకులను ఉపసంఘము ద్వారా సమాధానము గావించుకొనుట కవకాశ మున్నది. నానుచన ప్రకారము, ఉపసంఘము భారతీయులను నియోజకులను నేగాని రాజ్యాంగమంత్రిచే గాదు. అయావసరము అధికార కార్యాలయముతో స్వయముగా నాలోచించుచుండును. అనంతరము, ఈయవసంఘముగాని, సంఘముగాని అట్లే లియు, మృత్యులెందు, కాదాలంబి అధికార రాజ్యములకు బోయి అచ్చటి కధావంతులతో సంక్రమించుచుండును. ఈ రాజ్యముల ప్రధానమంత్రి 1921 వ సంవత్సరముల ప్రకారము నడచుచున వాగ్దానముల గావించిరి. నేను ఇంగ్లాండును వదలి వెళ్ళిన పిమ్మట, నాకందిన వార్తలను బట్టి భారతీయులను నియోజకాధికారము నొసగుటకు బ్రిటిషు కాలనీయల పార్లమెంటు నిరాకరించినదని నేను వింటిని. ఈ వార్త నాకాశ్చర్యముగాని ఆకాంక్షాకరముగాని లిగించెను. కాని బ్రిటిషుగారి యియా మార్పును నేను యుగలనే మనమొక దృఢమైనయే తనంబును ఆ రాజ్యమునకు పంపలేదు.

క్రొను కాలనీలు, కెన్యా

క్రొను కాలనీలను గూర్చియు, ముఖ్యముగా కెన్యాను గూర్చియు, ఆలోచించెను. కెన్యాను, ఇతర కాలనీలను నిర్వహించుచు భాగ్యత సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారి కే. ఒక మూల గావించుచుండిన నిర్ణయము వెలునీ రద్దు అగుట యర్హమని దేశమై ప్రభుత్వము సుప్రతిపాదించిరి మయ్యెను. అయినను, నానుచనను కెన్యా విషయమై నుండ అన్యాయమకేయరమైనది యొత్తిడిగలిగిన కే. లిగి. నుక గడచిన జూలై మాసపు నిర్ణయము తుదినిర్ణయముగా వదలుట నిశ్చయమై. అనిర్ణయము పునరాలోచనకురావచ్చును. నేను ఇంగ్లాండును వదలిక తరువాత, కెన్యా రాజకీయములను ఒకరినొకరిని ప్రత్యేకింప బడినది నేను వింటిని. అదియే అంగీకరించబడినదే, కెన్యా కి భారతీయులను కలసి వెళ్ళుటకే పిలువెను. ఇదియే అనుబంధమునకు, పరిశీలించుకొను విషయమును. ప్రస్తుత సందర్భములలో అధికార కార్యాంగమంత్రితో సంక్రమించుటకు ఇంగ్లాండును వెలునీ భారత ప్రభుత్వముచే రాజకీయ సంఘమును బంధించినది నేను కలంపించుచున్నాను. ఈయవసంఘము వెలునీ వెలునీ కలంపించుచున్నాను. ఈయవసంఘము వెలునీ వెలునీ కలంపించుచున్నాను. ఈయవసంఘము వెలునీ వెలునీ కలంపించుచున్నాను.

వెదగినదయినను తలవెట్టినను. కాని యీ యాచారములను పరిశీలించునది ఎట్లుచేయునది మిగులము అనుగమమును. ఇచ్చటనుండి కడపరాజ్యభాగిప్రాయమయినందున, ప్రస్తుతము ఇంగ్లాండునుండి కొంచెము అభిప్రాయముమారుమొందన, వారు ఎట్లుచేసాధింపగలుగుదురు. అదిగలముగానే అచ్చట ప్రభుత్వముకూడ మారుచిన్నమును గలవు. ఎట్లైనను కన్యాలోని ముడతలముల అధికసంఖ్యలను చక్కచెట్టెడి స్వర్ణములకు ప్రతిష్ఠించుటకు మనము పోగొడవలెను. ఇట్లుజరిగినగాని, భారతదేశమునందలి అభిప్రాయతీత్రత గలదు. సామాన్యమునందు తక్కువస్థితి భారతదేశ మంగీరింపరాదు.

సామాన్యముననే మంగీరించిన ఈయనసంఘము నిర్మాణమును కొందరు అట్లేంచిరిని నేను ఎటుంగుదును. ఈ సంగతి ముఖ్యముగా నియోజకవర్గములన క్షణముగమనియవలసి. కాని క్షణములనే భయముగా త్యాగములేనే చేయునని భయముగా భావించునది. ఈయనసంఘములను పరిశీలించు కలగవలెను. జనములను జేయవలెను అందుకుదురు. ఈ విట్లుజరుగునది మనము చెప్పవలెను. అవసరమును గలగలదిని వేరొకకాన్యమును పూనుకొనుటకు ప్రోత్సాహముగలవాండును. కాని ఇట్టి అట్లేపలు గావించువారు చేతు సాధనములే వైక నూపించవలెను. వారు తమ నూచలములపట్టి ఏలకార్యములను సదుపాయముతో అభ్యుదయముల లోగింపవలెననుపట్టుటలతో నెమ్మదిగా, ఓపుతోను నడచుటకు ఉందిగాని అవసరముల దెబ్బలను బెంపించుట గావించుటవలన లాభములేదు.

దక్షిణాఫ్రికా

దక్షిణాఫ్రికానుగూర్చి గొప్పది. కేప్టౌన్లో నిండినది కొలదివలెనుండి తప్ప, అదేకాదును నిండినది 161,000 భారతీయులను నియోజకవర్గములను. కేటాబులోను నిండినది నియోజకవర్గమునకుగూడ చుక్క గలగలమున్నది. బ్రాస్వాన్లలో ఎట్టిఅధికారమును లేదు. కేటాబులో కట్టణములందు భారతీయులు భూములనుకొనుటలేదు. బ్రాస్వాన్లలో కట్టణముగలగాని, కుపెరింగుగాని భూమిని సంపాదించుటలేదు. బంగారుకలప్రదేశమున వారు స్థలమును కలిగియుండవారు. కర్రకట్టెలను నిచ్చుట, వానిని నిర్వహించుట, ఇవంతయు ఓక పూర్వము కథ, అన్నిటికన్నను ముఖ్యమైనదేమన, భూమియులను చేసిన వారికి ప్రత్యేకములను లాభములే వచ్చుట చేయుటకు యూనియను ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారు.

ఈవిషయములన్నిటిని నేను సామాన్యసమావేశమునందు చెప్పితిని. స్వల్పస్వల్పము అవిషయములందు ఎదుర్కొనలేను. అందుకు మొదటనుండియు భారతీయుల విషయమై నిర్లక్ష్యభావమున నుండెను. అయితే మాటలాడినదెల్లవని చూడుడు. "అక్కటికి మాటలకు వచ్చినవారు, భారతదేశములో నిమ్మకాయలకు పరిశీలించబడుచుండెనవారు దక్షిణాఫ్రికాకు చేరిన తరువాత మంచికనుక వచ్చివారు. వారిపట్లను బడికి తెల్లరి, చదువుకొనిరి. వారి మనములేదు గొప్ప భాగ్యవంతులగునన్నారు." ధనము విద్య సంపాదించినవారు నియోజకవర్గములను పొందుట లేల అక్కడగా తని ఎవరైన సదుగమమును, కాని స్వల్పస్వల్పములను అందులకు ప్రభుత్వము మొదటకు చూడుడు. "దక్షిణాఫ్రికా యందు నల్లవారు అధిక సంఖ్యకు గలగలమున్నారు. అచ్చట అంతకు పురుషులకును సమానమైన నియోజకవర్గములనుండినవారై తెల్లవారు అందుకంటే నల్లవారు ప్రాబల్యమునకు లెదురు. భారతీయులకు, అధికములకును భేదములను పోషించుటకు వీలులేదు. నూన అధికారము నొసగిన తెల్లవారికన్నను భారతీయులు ప్రాబల్యమునకు వచ్చుటయే గాక నల్లవారు గూడ ప్రాబల్యమును పొంది తెల్లవారిని మూలద్రోయుదురు. రెండు వంతులసంకర్షణలను నుండినూ మేము గావించిన కృషి కృతాంతము. కృషిదక్షిణాఫ్రికాకు పోవుతో గమిత్తుచున్నాము. నిజకథయే ముఖ్యము. భారతీయుల కొర్రలను గమనించుటకై ఏ ప్రభుత్వమును ప్రభుత్వపు కలిపియులతో పోయియు పుచ్చుకొనవలెను" బిటిషు సామాన్యమునందు తెల్లవారి యాధిక్యత సిద్ధాంతము. ఒకే సార్వభౌమముకి లోబడినవారు ఇట్టి సిద్ధాంతములకు అంగీరింపవలెను. కృషిజరుగునను భారతీయులకు దక్షిణాఫ్రికా యందు నివాసము చేసేవారుకు వచ్చివారు అనుమతమును స్వల్పస్వల్పముగా కావలెనని ప్రామాన్యమునకు తీసికొనిరాదు. రెండవవన, అతడు చెప్పినవారకు, అచ్చట నివాసముకల్గవలెనని ధనము విద్యల సంపాదించిన భారతీయులు, నల్లవారుకాకరక సంపాదించు కొనవలెనవరకు వారిలో ప్రాధాన్యములేదు. భారతీయుల ప్రాబల్యము వచ్చుచున్నది

భయమును, వారికి నియోజకవర్గములను నిర్వహించుటకు యుచిరముగ లేదు.

స్వల్పస్వల్పముగా నేను ఎన్నియో విషయములను చూడవలెను గావించితిని. కాని అతడు తేలిక అంగీరింపలేదు. అంగీరింపకు. అతడు తిరిగియున్నానే మార్గముగ నుండిన ఒకే సార్వభౌమముకి లోబడిన వేరులందు వారిభేదములు ఏర్పడు ననుట నిస్సంశయము. అంతలే అందులకు కారణమగును.

దక్షిణాఫ్రికా బొగ్గు

స్వల్పస్వల్పముగా భారతదేశమును దృఢముగా గావించి దృఢమైన కార్యములకు చేయవలెను పూనుకొనవలెనని నేను తలంచుచున్నాను. దక్షిణాఫ్రికా బొగ్గును ముంకముల నెక్కువ విధించి, భారతదేశపు బొగ్గు రాకపోకలకు ఛాన్సులను కల్పించవలెను. స్వదేశపు బొగ్గు వరి క్రమంకము అన్నివిధముల ప్రోత్సాహము మొనరింపవలెను. భారత ప్రభుత్వమువారి భయముగ ప్రకరించి భారతీయుల అభిప్రాయము దృఢముగా నున్నది ఇంగ్లాండు గాని అధికారములకు తెలిసినగాని, మనమేమి చేసియు, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమునై యొత్తికొనిరింపవలెను. దక్షిణాఫ్రికాలో కలెక్షనముగ ప్రకరించుట మనయాకృష్టగతమున కనుగుణముగ నుండవలెనని మనము భారతదేశమునకు తెలుపవలెను. ఇతరవిధముల భారతదేశమునకు సాధించవలెనని నేను నిశ్చయముగ చెప్పగలను.

దక్షిణాఫ్రికా, కన్యాగాక, ఇతర అధికారములను విషయమై సామాన్యసమావేశము అంగీరించిన భారతదేశమును నియోజకవర్గములను మనము ఓర్పుతో ప్రకరించి చూడవలెను. ఈ లోపును, కన్యాగాక విషయమై జరిగింది ఏర్పాటులు కర్రలను గావించి చూడవలెను. దక్షిణాఫ్రికా యందు మూలము ప్రభుత్వమువారు దృఢవర్త్య పుచ్చుకొనుట అనునవిషయము నేను తలంచుచున్నాను. మరెయ్యక ప్రభుత్వముతోటి సంబంధమునుటకు భారతదేశమునకు ఇంకొక ప్రకారములేదు. అంతయుగాని మన మెట్టి చర్య పుచ్చుకొనవలెను విషయ విశేషాలకు చూడవలెను.

భారతదేశపు విద్య

భారతదేశములో క్రొత్త సంస్కరణములు అయిన లోబడినవి మూడుసంవత్సరములైనవి. రెండవ కన్యాగాకము ఎన్నికలనుగూడ జరిగింది. ఈ సంస్కరణములు భారతదేశములో ప్రవేశపెట్టినపుడు రెండవవిషయము భారత రాజకీయతీత్రము ఏర్పడింది. ఆ సమయమున కాననభలయందు ప్రవేశించి సంస్కరణములను సాగించుటకు మన మక్షమముగా నిశ్చయించుకొనిరి. ఈ సంస్కరణములు ఉత్తరభాగములందు వాటితో తమకెట్టిసంబంధము కల్గలేదనియు భారతదేశమునకు రాజకీయదాస్యముపోయి విముక్తికాలమైనది ఈ కాననభలములను జనకముగావనియు కాననభలమును పరిమార్చింది నిశ్చయముగా జూపిన నే కానకీయమోక్షమును గాంచగలమని రెండవ కక్షము వారివాడను. మూలభిప్రాయములకు మనము చాలవరకు ప్రమాదము రావలెను గోల్పోయి చాల క్రమపథములే కచ్చెను. నిశ్చయముగ రెండవవిషయమువారికి ఎట్లుక సాధనమండ కలదు వారు తమ కార్యక్రమమును చక్కగా ఏర్పాటుచేసికొని కట్టుదిట్టములతో పనిచేసిరి. మనమృగ్నో మన మకు నచ్చిన వానినే దృఢముగ అలవలించి మాకు తోచినటులు సంస్కరణములను పనిచేసితిమి. బిటిషు సాధించుటలో కొన్ని విషయములందు ప్రభాగి ప్రాయము మాకు ఎదురాయెను. కాననభలములందు మన నిజమిత కాలము గమనించునదికి అధికారములను, మనము అనేక పర్యావరణముల కొన్ని విషయములలో తీవ్రముగా భేదాభిప్రాయములు గలెను. వారితో మే మెంతమాత్రము అంగీరించలేదు. పోయిన ఎన్నికలందు నియోజకవర్గములకు మాకు ప్రతిపక్షముగానే పనిచేసిరి. దీనిని గుర్తించవలెను. కొందరు ఒకప్పుడు మనమిది, వానించి మనమిది మార్గముగా వాని మమ్మును క్రమబద్ధము స్వభావము ప్రసలలో గలను. మనరాజకీయ అతలామిమను తప్పుపట్టుకు ఆచారముగలదు. కొందరు అధికారములపై అనుమనపట్ల మారినను నామములకు అవంతమాత్రము విచారమును కలగజేయదు. అందుచే ఎంతమాత్రము ఎలవరపడను. మనకీయములు విధివిరామములేక మనము చేకవోహులమై ప్రభుత్వమువారితో ఏకమైతిమని నిశ్చయించుచున్నాము. ఇందులో అవంతమైన సర్వములనుతో నే నెంతయు విచారమును తెలియజేసి చింతిల్లెడివాడను.

మనము సంస్కరణములను విషయముగొనికొన నిశ్చయించుకొంటిమి. అధికారముతో లెవని పనిచేసెదము. కాని కొన్ని సమయములందు ప్రభుత్వమువారు రతలించుచు విధానము మాకు నచ్చునో మాకు తప్పుతీరవలెనను సార్వభౌమభావముతో పనిచేసెదముగాని అన్నిటికిని 'కోమము' తెచ్చువారు ముగారు. స్వలాభములను జూచుకొని నేను ప్రకరించితిమిని ఇతర లాభముల కాకించితిమిని మన మొకపక్షముగా మని

యున్నాను ప్రయోజనములేక. అట్లు పనిచేయుటకు మాడ సలహా లేదు. ఎన్నికలకు చాల పెండలకడ మేల్కొనిచి కట్టుదిట్టములను చేసికొని చురుకుగ క్రమముగా ప్రవేశమును కలగజేసి యు బిటిషు ఈ ఎన్నికలలో నియోజకవర్గములకు మూసవంత అధికారమును మనముడు జూపియుండెడివారు. నిజము తెప్పించుటకు నన్ను విచారించుటకు ముగించెదము గాక. మనము చేయవలసిన ప్రయోజనము జేయకపోవుచేతను దేశములో ఏమి కష్టము జరిగినను అవంతయు మనమందగుతోడను మన సమ్మతితోడనే ప్రభుత్వమువారు చేసిరిని మన ప్రతిపక్షములు చాటుటకు వీలైనది.

లిబరల్స్ చేసినపని

మన ప్రభుత్వములలోకే 1910 సంవత్సరపు క్రొత్త కాననము దృఢములైనది ఇంగ్లాండు ఎన్నియో కన్యాగాకము తీయాలముగానే రద్దుచేయబడెను. పరిస్థితులు మరొకవియెను అనుకూలముగా నున్న ఇంకను చట్టములనుగూర్చి ఒకటికొకటి కాననములు రద్దుచేయబడి యుండెడివి. మనము చేసిన మంచికార్యములను ఇంగ్లాండు ఎన్నిటితో తెలుపవలెను. ఈ మూడు సంవత్సరములందు మనము కాననభలయందుచేసిన పరివంతర ప్రకరించితిమిని, తమ ఎన్నికల విషయములందు మనము తెలిసికొని, తెలియకయో మనయందలచించిన అపోహములేతో చేయునా ప్రవేశపెట్టిన కలెక్షనానస ప్రయోగములన్నిటిని మనమే కావలెను మని ఖండించు మన ప్రతిపక్షములను మనము చాటికొను లంగీరింపవలెను. మన ప్రతిపక్షములకు మనకు అభ్యాసముగ కల్గెనుకాక మూరనే కాననముగము. మూరనివాసముతో ఉపశమన వాక్యములతో పనిచేయుటయే మన ప్రతిపక్షముల అపాయకమును నిర్మించుచుండుట తప్పిపోయింది. వాకు తెలిసినంతవరకు ఇతే నిజము. తేలిచో మన ప్రతిపక్షముల కష్టములనుగూర్చించెడివే చేయునా సక్రమ కాంతిపరిస్థితులు దేశభాగ్యవంతులను సాధన కార్యములను మీ రెప్పుడు సమర్థించరు. ఎంతమాత్రము అట్టి సంకల్పము మీరు సహించవలెనను గాక కాని కొంచెమున్నాడను. గాని కలగజేసి లోందగము, బాధలకుండ చేయుటకు కక్షించనలే మీరందరును ప్రకరించితిమి కన్యాగాకము మీరే పోషకులను గాంచునను అక్కడి మీ రెప్పుడుగాను. 1920లో కాననభలకు పోవాలమున వారు మూడేడ్లయిన పిదప మీ మార్గమునే ఆచరించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. ఇదియే మీమూర దృష్టికి నిదానమునకు, విశేషమునకు గొప్ప నిదర్శనము.

కాననభలము-ప్రతిపక్షము

ఈ కాననభలకు పోవువారుగూడ ప్రతిపక్షమునకునే భక్తులగుటకు పోవుచున్నారని చెప్పవలెను. ఏర్పాటు చేయకలిగి తేసిది కచ్చెమును మనములతో తెలియును. కాలమే తెలుపవలెను. భారతదేశ సంస్కరణకట్ట నిర్మాణము, కలిపాలక విషయము వాకు తెలిసినంతవరకు కాననభలను భక్తులకరమైనది తెప్పించు లాము ప్రకరించుచున్నాము మాడర మనైన జేయలేదనియు జేయుటకు వీలలేదనియు నేను చెప్పవలెను. ఓ జమించు విషయమై వారెంతయు సంది ఉండుగలదు. అంతకు దృఢమై ఓభలను పీచు భక్తులు చేయుచే కలిగిన ప్రస్తుతపాలనమునకు బురుగు ఇంకొక దానిని దాని ప్రత్యామ్నా ఏర్పరుచుచు విధి ప్రకరించుము కలగజేసినవారే. మీరేతులతో పీచు ఈ పాలనమును సామర్యము సామము మీకులపై కట్టెట్టికరమవును. ఒకే కచ్చెమున సామాన్యసభలకు గాని రాష్ట్రీయసభలకుగాని సామింపను దానిసాగించుడ జేయుటకు మీరే ప్రకరించుచున్నాము. ప్రస్తుతము కాననభలకు పోవుచున్న వారు తమ మూలమే భారతదేశమునకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును సంపాదించుకొర్రెగలదినియు తాముకొర్రెపనిచేయవలెననియు నున్నారనుచున్నారు. కాని అట్లు తమకు బకం తో మాత్రము నిజమనియును క్రమించి తేరిని వీలులేను. మూరక కాననభల అరంభమైన మొదటి సంవత్సరములోనే సామాన్య సభలందు సంస్కరణములకు కలిగి విస్తరించుకొనవలెనని తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టబడెను. ఇదియే ప్రభుత్వమువారు ఇది దియ్యకొని క్రిందికి తెలియజేసిరి. ఇదిగూ మూత్ర ప్రభుత్వమువారు తెలిసివేసె. ఈ సంస్కరణచట్టము క్రిందకొంత కాలము ఇంకను అభివృద్ధి గాంచుటకు సాధ్యమునని ఇండియామంత్రి తెలియజేసెను. దానికర్థమేమియో వాకు గోచరించుటలేదు. కాని మాటిమాటికి ఇదిరెండు సామాన్యసభలలో మూరతీయము ఇంకను విస్తారముగ సంస్కరణములను లాభకరముగా చేసి ఎట్లుక బాధ్యతను మనకు కలగజేయవలెనని. ఈలోపుక లిబరల్స్ అందరు ఏకమై ఒకే అభిప్రాయముతో నిశ్చయించుకొనినట్లు పక్షములకు అభిప్రాయములను తెలియజేసియుండిరి.

మీరందరును కలిసి స్పష్టముగా ఒక కార్యక్రమమును తయారుచేసి ప్రవలక్షన ప్రభుత్వము వారికిని తెలియజేయవలసిన సమయము వచ్చినవని తలంచెదము. దానికి పాటు బడి మీరందరును పోరాడవలెను. మీ కార్యక్రమమును తెలియ

ద్వితీ సమాధానము:

కాంగ్రెసు కర్తవ్యము.

నిర్మాణ కార్యక్రమము

జాతీయ ఒడంబడిక

బిటిషువస్తుబహిష్కారము

ఇట్టి నిశాధముడే మీరు జ కన్యక గతా. పూర్వ మినిశాధ
మాను మీరు జయించితిరి, ఇందునుగూడ మీరు జయించినదని
నాకు నమ్మకము కలదు. కాని మీరు దీని జక్క కార్యము
మును రేమూరుచేసినుండుటా సుయోజనములేదు. అధమము
మీరు పూర్వజివములు నాదమలమై తీరములు ఖండింపవలెను.
ఇంతకుంటే మాఖ్యమైనది మొదటి మీ శుంగరు ల్పాటిగ చక్క
జెప్పుకొనవలెను. (నశేమ -)

కాకినాడ కాం. గెను క్వంపు, దీనిబతు 26:

(క. బి. స్వపత)

కం. త్రా. 25 దీనింఁ—కం. త్రా. వి. అన్. రైల్వే గారయింట్లు
 కంటివేయచున్నాడు:—రూపుతీరము రైలుబాటయంతయు
 చక్కచేయబడినది. రైలుబండ్లు సరాసరిగా పోవుటకు వెం
 టునే ప్రారంభింపబడును. ఇన్న పురినుండి 26 వ తేదీనుండియు
 కలెట్రానుండి 27 వ తేదీ నుండియు రైలుబండ్లు సరాసరిగా
 పడుగెత్తుటకు ప్రారంభించును. అయితే కాటమకి కొంతమాత్రము
 ఈ కోగా పోవుచుండుంట్లు సరాసరిగా పోవుచుండును.
 (అ. (వె.)

* * *

శిశువారము

చిటిమనా మోజ్యవస్తు బహిష్కారము

(७. १०)

కల: లై, దీసెంబరు 24:— ప్రభుత్వ సేవాకాండకు
కాంతహానునుండి వచ్చెను. (అ, (పె)

ఒక ఉపయోగకరమైన అంగ అంధ మానవత్రిక

విషయ సూచిక

2. "ప్రకారోగ్యోద్ధతులు నిః క గొల్పు ఫలితము."

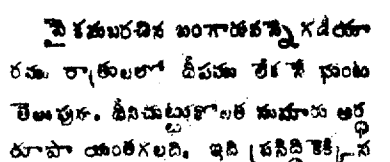
మానవశరీరాలో గల మూడు సూక్ష్మ శక్తులును సంబంధపరచక
పోయినచో ఆతివేగముగ వాగిరఃమును చిదుచున్న ఈ శక్తియు
భారతములో ఏ ఆరోగ్యవిధానమును జనుము గాంచజేరదు.

జీవముగలవానికంటెదియు అందమగు శిశురూపము గలది

యొక గుంజులెడల ధర అణాము 6, ఈ ప్రతిచంపాదారులకు అణాము 4.

250, శైవాచార వీధి జి. టి. మద్రాసు

దీపము లేకనే గంట తెలుపును

స్వీయబంధు వేదాధ్యయనము చేయుచున్నది. ఇది సుమారు 8 సంవత్సరములవరకు బాగుగ నడుచును. ఇది పరిశుభముగ నుండుచున్నది. ఇది 24 అధ్యయనముల నుండును. వేదాధ్యయనము 1-8-0 నాదా పట్టణమున 1.8-0 నాదా 6-8-0.

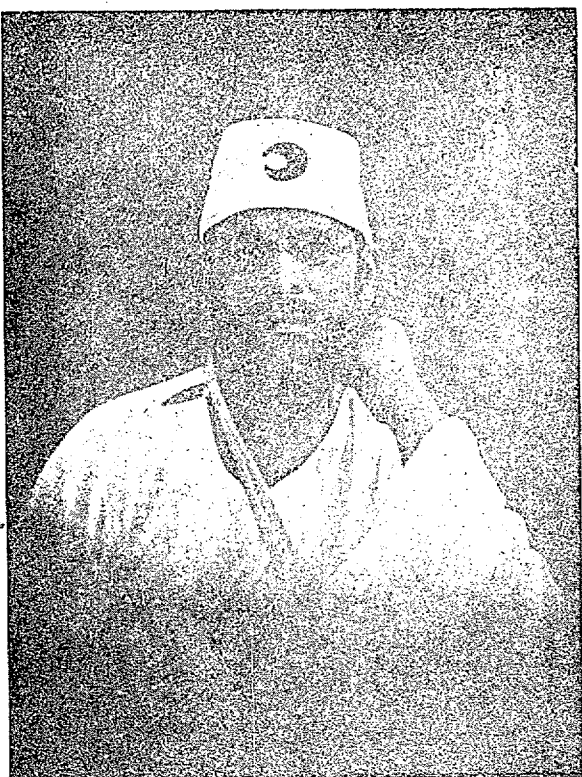
వి. ఎస్. వాచ్ కంపెనీ
తపాలపెట్టె నెం. 105 మద్రాసు

అఖిలభారత
హిందీ సాహిత్యసమ్మేళనాధ్యక్షుడు
సేట్ జమకలాలు బజాజ్ గారు

అఖిలభారత హిందీ సాహిత్యసమ్మేళన సన్మానసంఘాధ్యక్షులు
కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

3౮-వ దేశీయమహాసభ సన్మానసంఘాధ్యక్షులు
దేశభక్త కొంపా వేంకటస్వయ్యపంతులుగారు

అఖిల భారతరాష్ట్ర సేవకుండల
సభాధ్యక్షులు
జవహర్లాలు నెహ్రూగారు

3౮-వ దేశీయమహాసభ సభాధ్యక్షులు
మకాలానా మహమ్మదాలీగారు

అఖిలభారత శిలాఫత్ సభాధ్యక్షులు
మాలానా మోకతాలీగారు

ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రజా విచిత్రకథలు మహాసభాధ్యక్షులు
గంపలగూడెం కమలరాజ్
కోటగిరి వెంకటకృష్ణారావుగారు

అఖిలభారత విద్యార్థిమహాసభ సంఘాధ్యక్షుడు
ఆచార్య గిద్దానెగారు

అఖిలభారత రాష్ట్ర సేవకుండల
కార్యదర్శి
హోద్ది కార్ గారు

ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రజా విచిత్రకథలు మహాసభ
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు
డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు

అఖిలభారత విద్యార్థిమహాసభ
సన్మానసంఘాధ్యక్షులు
కళా వెంకట్రావు గారు

ఖిద్దు ప్రవక్తకోశ్శివ నిర్వాహకులు
ఆచార్య ప్రభులచంద్రరే గారు

NO MATTER

జూరిలు

దొంగిలత

20-12-23 తేదీ నాల్గవ గుంటూరు పోలీస్ స్టేషన్ లో...

28-12-23.

రాజధాని

మహానగరం

మేలూరు తాలూకా హిందూ ఎయిడెడ్ స్కూల్

సామాజిక సేవ

కృష్ణా జిల్లా ఎడ్యుకేషన్ కమిషన్ వారు...

నోటి నెంకటరామయ్య

మహానగరం, హెచ్. ఇ. స్కూలు, కట్టూరు.

వీలూరు తాలూకా ప్రాథమిక పాఠశాల

చతురమహానగరం

ఈ సభ మేలూరు గ్రామం 15-12-23 వ తేదీన...

తీర్మానములు

కృష్ణా జిల్లా ఎడ్యుకేషన్ కమిషన్ ఎలిమెంటరీ...

ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో తాలూకా బోర్డు...

గృహ ఉపాధ్యక్షులకు కమిషన్ 1922-23 సంవత్సరం...

క్రీడా మైదానం 49/21 రూ. పాఠశాల పాఠశాల...

మైదానం పాఠశాల పాఠశాల పాఠశాల పాఠశాల...

మైదానం పాఠశాల పాఠశాల పాఠశాల పాఠశాల...

మైదానం పాఠశాల పాఠశాల పాఠశాల పాఠశాల...

హైదరాబాద్ నుండి 15 రూపాయల వాపునకు...

1-14 సంవత్సరాల వయస్సు ఉన్న ఎలిమెంటరీ...

హైదరాబాద్ నుండి 15 రూపాయల వాపునకు...

ఉపాధ్యక్షులకు కమిషన్ కమిషన్ కమిషన్...

ఉపాధ్యక్షులకు కమిషన్ కమిషన్ కమిషన్...

ఉపాధ్యక్షులకు కమిషన్ కమిషన్ కమిషన్...

భోగరాజు ధర్మరాజు

కామ్రాజ్

అందరు ను వాడతగిన

మామదన మంజరి టానిక్ మాత్రలు

వీటిని వాడటం చేత ఆయుర్ము, అందము, ఆరోగ్యము...

రాజవైద్య సారాయణజీ కేశవజీ

27 నెహ్రూనగర్, మద్రాసు.

రత్నపురుష తేజస్వి

మహానగరం, ఇతర భాగాలలో కలిపి...

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

418 రాయవరం, గోదావరి జిల్లా.

హిందూ సుందరి మణుల చరిత్రములు

ఈ భాగము క్రొత్తగా వ్రాసినది...

విశిష్ట రత్నపురుష రాయవరం మొదల...

ప్రకటన

గుడివాడటపురు అభివృద్ధి చేయుచున్న...

మరతులు

1. నర్సా గుంట చదవపు గలం 1-కి రూ 0-8-0...

2. వేలం డిస్ట్రిక్టు బోర్డు పెసిడెంటు...

3. అప్పలమ మిద విద్యార్థుల వధానాలను...

4. వేలం భూమిలకు ముందు సంవత్సరము...

5. తాలూకా బోర్డు పెసిడెంటు గారు...

6. తాలూకా బోర్డు పెసిడెంటు గారు...

7. తాలూకా బోర్డు పెసిడెంటు గారు...

8. తాలూకా బోర్డు పెసిడెంటు గారు...

9. తాలూకా బోర్డు పెసిడెంటు గారు...

10. తాలూకా బోర్డు పెసిడెంటు గారు...

11. తాలూకా బోర్డు పెసిడెంటు గారు...

12. తాలూకా బోర్డు పెసిడెంటు గారు...

13. తాలూకా బోర్డు పెసిడెంటు గారు...

14. తాలూకా బోర్డు పెసిడెంటు గారు...

జాతక మార్గాండము

ఇది మారుభాగములు. 1, 2 భాగములు నిర్దేశముగా నున్నవి. 3 వ భాగము తయారగుచున్నది. 1-వ భాగమునందు తాత్పర్య చక్రములు, ద్వాదశ భావఫలములు, గోచారఫలములు, మహాదశ, అంతర్దశ, విశేష, ఇవి తెలిసికొను విధము, భారకము, కార్యకర్తల మొలకునన్ని 2-వ భాగమునందు, లగ్నములు, గ్రహములు, భావములను తాత్పర్య సహితముగా 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతో ద్వాదశ భావఫలములను అష్టకవర్ణ, పాదవర్ణ, ప్రమాణశ్లోకములతో మహాదశాంతర భావములు ఇచ్చియు నూడ ప్రతిభావమున తెలియజేయుట మిక్కిలి సులభమైనది. తెలుగున వచనపూర్వముగా వ్రాయబడినది. ఈ మారు భాగములలో శేభాగము నచ్చకపోయినను, ఖరీదు తిరిగి వాడవచ్చును. ఒక్కొక్కభాగం ఖరీదు విడిగా రు 2 లు 1, 2 భాగములు ఒకేసారి కొనువారికి రు 3 లు. విశిష్ట పోస్టు ఖర్చులు. రు 0-5-0 లు. కావలసినవారికి వి-పి గా పంపెదము.

ఆకెళ్ల వెంకట శాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

మీరు వెజిటల్ సబ్బును ఉపయోగించితిరా?
 లేకపోయిన, యిప్పుడే ఉపయోగించుకు ప్రారంభింపుడు.

తెలుపు, పరిశుభ్రత, రసము, మున్నగువాటికి పేరు పోయినది.
 వైద్యులు పరిశుభ్రము, తెలుపు, నువ్వునలేనట్టి సబ్బునే వాడవలె నని సలహా నిచ్చుట జ. ప్రియం దుండుకొనుదు.

ఉప్పనీటిలో కూడ నురుగు భారాళముగా వచ్చును.
 ధరలకు యితర వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:
 The Business Manager, Kerala Soap Institute, Calicut.
 నయముగా దొరకు యిడే మాదిరి సబ్బులను వాడుటను మానుడు.

(1) **SOLE AGENTS:**
 Messrs. ADAM HAJEE MOHAMED SAIT,
 No. 7, Bunder Street, G. T., Madras.
 For Madras and Chingleput.

Messrs. D. V. NAIK BROS.,
 Calicut.
 For Malabar, S. Kanara, Salem, Trichinopoly, Cochin, Travancore, Bangalore, Mysore, Coimbatore and the Nilgiris.

AVOID CHEAP IMITATIONS.

పాశ్చాత్య వెంట్రూచలపండితులుగారి లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలకై ఒకగబడిన పేన వేలు యోగ్యతాపత్రికలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. దాక్టరు క్రాఫ్టర్, ఫెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎన్. జె. ఇన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ సైన్సు యూనైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా వి. ఎన్. ఆఫ్ ది కాలిఫోర్నియా ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ వల్టింగు కమిషన్, ఎడియర్ లేన్ నెం. 2 బొంబాయి:— మీ లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలను ఉపయోగించిన దానిలో శ్వాసోచ్ఛ్వాసముల కష్టత్యము, అజీర్ణము, మలబద్ధము ప్రక్కల నొప్పి, కడుపునొప్పి, క్షయము, కిల్లయోధ్యులు మొదలగునవి గుణపైనవి.

(2) మ. వి. ఎన్. ఆచ్యుతరావు, సీనియర్ సర్జన్, కాలిఫోర్నియా కమిషన్, మైసూరు గవర్నమెంటు, మైసూరు. మీ లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలను ఉపయోగించుచున్న లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలను నేను ఉపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి గుణముగనున్నది.

(3) మ. కే. కే. విక్టోరియా కమిషన్ నిష్ఠా చక్ర డిస్కంసరి, 9-41 ఏప్రిల్ బాక్స్ బజారు, రంగూను. బర్మా. మీ లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలు, నాకును, నావద్దకు వచ్చుచున్న లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలను నిచ్చినది.

(4) మ. లార్డింగ్, మీసే, నవ్ అసిస్టెంటు సర్జన్ సిరోహి, రాజపుటానా. మీ లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలను నేను ఉపయోగించుచున్నాను. చాలగుణముగానున్నది. తరువాత 12 సీసాలనుపంపుదు. బడ్డి 18 ధర 0-4-0, 6 నుడు 1-4-0 పోస్టుకర్చు చేత.

పాశ్చాత్య వెంట్రూచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు, శ్రీ సీతారావు వైద్యశాల, మైసూరు. [4]
 భద్రాచలం, 881, తంబుకెట్టిపేడి-మద్రాసు. (ముఖ్యకమిషన్, బ్రాంచి ఆఫీసునుండి కొవధములు వి. పి. గా పంపబడెను.

07-108 డిగ్రీల యెండ వేడిమికూడ తెలియుకుండు పెట్టు? 10451)

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

అమృతామలకతైలము

స్తు ప్రతినిత్యము తలకురాచుకొని స్నానముచేసిన ఎంత ఎండ వేడిమి గాని తెలియదు. ఈ తైలము కండ్లకును, మెదడునకును చలవకలిగించి, నరములకు బలమునిచ్చి, మాడుపోట్లను నిర్మూలముచేయును. తలనొప్పులను బోనణచును; అతినిద్రను, నిద్రలేమిని బోగొట్టును; నెరిసిన వెంట్రుకలను నలుపు చేయును; వట్టుకుచ్చవలె వెంట్రుకలను బెంచును. వడదెబ్బలను రానియ్యదు. యౌచన చేయువారికి ఇదిమిక్కిలిమంచి తైలము. సమస్తమైన నేత్రరోగములకును, శిరో రోగములకును జగత్ప్రసిద్ధి చెందినది. ప్యాకింగు, పోస్ట్జుభియులు ప్రత్యేకము. [క్యాటలాగు ఉచితము. తంతి విలాసము:—“పండిట్” మదరాసు. ధర 6 అవున్సుల సీసా రు. 1-0-0.

అయు ర్వే దాశ్రమము, 41, ఆచార వృన్ విధి, మదరాసు.

మా కొవధములు { (1) మెనర్సు డాక్టర్ అందు కో, రత్నన్ బజారుపేడి, మదరాసు.
 ఉత్తరక కైలుపబడిన { (2) మెనర్సు భాధా అందు కంపెనీ, వై నాబజారు రోడ్డు మదరాసు.
 కారివద్ద దొరకును. { (3) స్వాస్థ్యసార్వసీ, పెద్దపేడి, తిరువళ్ళిక్కేణి, మదరాసు.

కానోనికల్ గారు కాలూలునుండి ముప్పాటవచ్చిరి.

మెక్సికో విప్లవములో పెదరలు సేనలు విజయము గాంచినవి. విమానములతో పోరిరి.

అండనులో క్రీస్తును ప దుగ దిక్కులుగ జరుగుచున్నవి. ఎచట వాచినను కిటకిట లాడుచున్నది.

లూయిడ్ బాప్టిగారికి జంబు చేయుటచే ఈ వార మంతయు లండనులోనే యుండును.

ఎట్టిమంతలును గోరక నే తెనిజలాన్ గారు గ్రీసుకు రాక తెనె గోరిరి.

గ్రీకు రాజదంపతులు బుకార్లు జేసిరి. ఈమెయూ రాజ దంపతులు స్వాగత మొసగి సత్కరించిరి.

ఫ్రెంచివాక ఒకటి తుపానులో చిక్కుకొనెను. దానికి సహాయము నింపుచున్నారు.

జర్మనీలో మాత్రము నిలకడయగుచున్నది. పరిస్థితులు కొంతవరకు కాగుపడుచున్నవి.

సామ్రాజ్యము నురక్షియుగ నుండుటకు నాకాశము అ తరము. దక్షిణ ఆఫ్రికావారు తమ రాజ్యమును కాపాడుకొన దలచితే నా కాదశమును యభివృద్ధి జేసికొన వలెననిరి.

చెన్న పురి బజారుధరలు

డిసెంబరు 26-వ తేది బుధవారము

(1) **ధాన్యములు**
 కనియూలు కా 1-8 రు 45-0-0 మొదలు 55-0-0 నువకు
 బియ్యము బస్తాలు మొదలు. కరణి,
 కుసుమ తెనాలి ,, క 45 గలది రు 18-0-0 18-4-0
 నెల్లూరిని ,, డిటా ,, 15-4-0 15-12-0
 డిల్లీ ,, డిటా ,, 15-8-0 16-0-0
 రానులు కా. 164 బస్తా 1-8 ,, 8-8-0
 నువ్వులు ,, ,, 23-0-0 24-0-0

(2) **వర్ష ధాన్యములు**
 కంబులు బస్తా 1-8 205 ర, 12-0-0 రు 18-4-0
 నెనగలు ,, డిటా ,, 10-4-0 11-4-0
 నెనలు ,, డిటా ,, 12-4-0 12-12-0
 మినుములు ,, డిటా ,, 18-0-0 18-12-0
 ఉలము ,, డిటా 164 ,, 7-4-0 7-8-0

(3) **నూనె వస్తువులు**
 నువ్వులనూనె కా 1-8 రు 180-0-0 185-0-0
 నెయ్యి ను 1-8 ,, 14-0-0 24-0-0
 కొందాపురం వేరు నెనగవత్తు కా 1-8 ,, 60-0-0 62-0-0
 యితర ప్రదేశము ,, 57-0-0 58-0-0
 వేరు నెనగనూనె గానుక కా 1-8 రు 150 మినునూనె 149
 అనుదము నూనె కా 1-8 రు 170-0-0

(4) **చిల్ల ర వస్తువులు**
 చాయపగుపు కా 1-8 రు 288-0-0 240-0-0
 కూరపగుపు ,, రు 285-0-0 288-0-0
 మిరపకాయలు (గుంటూరిని) కా 1-8 రు 90-0-0 105-0-0
 గుంటూరుపాయకట్టు సీతమందు చులుగు 1-8 రు 40, 45
 కాళహస్తి పాయకట్టు ,, రు 60, 65
 బెల్లము కా 1-8 రు 48-0-0 60-0-0
 శింకపండు కా 1-8 రు 85-0-0 56-0-0

(5) **ఇనుము**
 పట్టులు రఖం కా 1-8 రు 82-0-0 88-0-0
 చదరం ,, 84-0-0 85-0-0
 రవుండు ,, 86-0-0 44-0-0

(6) **లోహములు**
 నెండ్లి 100 కులంకు రు 78-0-0 81-8-0
 బంగారము, తులము 1-8 రు 24-8-0 25-0-0
 నవరను 1-8 15-18
 ఇత్తడి కా 1-8 రు 280-0-0 285-0-0
 రాగి డిటా రు 320-0-0 325-0-0
 అస్కా చెక్కర బ 1-8 రు 58-4-0 58-8-0

(7) **రంగులు అలిజులైన**
 అల్పపుష్పము 20 డిగ్రీలు రు 180-0-0
 కొట్టి కృష్ణము డిటా

పదేశ వార్తలు

సన్యత్ సేనుగారి ఎత్తులు

క్రొత్త ఎత్తు

అందక, దేశంబు 28:—రాత్రి 10-30 కాలాల్ సేనుగారు హంకాంగు గవర్నరుగారికి ప్రతినిధి సంపెనీ తెలిసి సంచలనము బయటపడింది. అతడు ముంకలులను గూర్చి గవర్నరుకు తెలియజేసెను. యావానీను వైశ్యవలనిమిత్తము ముంకలు అదామును గవర్నర్ సేనుగారి స్వార్థము తేసికొన నిచ్చుట చాల తప్పని పీకింతునంటి ప్రేక్షకు క్రికా విలేజ్ లో తెలుపుచున్నాడు. చివాప్రభుత్వమువా రివిషయములో ఏమియు చేయలేకున్నారు. అందుచే విజేత ప్రభుత్వమువారు తమ లాభము లబ్ధిచేచినా తేమము నిమిత్తమైన జోష్యము కలుగ జేసికొనలేదు.

పరాసుల ఆశ

శాంతిని బలపరుచుట

ఫ్యాబ్రిన్, దేశంబు 28:— యారు ఆక్రమణను సమర్థించుచు పోయింకేరుగారిట్లు తెలియజేసిరి: మన మనోన్న మార్గమును పూర్తిజేరలేదు. ఇప్పుడప్పుడే సమీపించుచున్నారము. పరాసులు తమవిధానముయొక్క ముఖ్యతత్వమును విడనాడరు. వెర్నియలు సందేహరతులను శిలాక్షరముగ నెంచలేదు.

నవ్వపరిహారమును గూర్చిగాని, మనకు ముందు జర్మను యుద్ధదళముండకుండగాని ఇది నెంతమాత్రమును సదుపాయములను జేయుట కంగీరించరు. దీనివలన ప్రాంసుకే లాభముగాక వ్యాధియు శాంతికిని లాభముగనుండును. మరల యుద్ధము పరాసులకు అసహ్యము. కాంతి సదా వారపేక్షించెదరు.

యూనమస్య

ప్రత్యక్ష యూనమస్యలు

ఆక్రమణ ప్రదేశములో జర్మనులు తమ అధికారమునే ప్రజేతబ్రెట్టుకొనుట కొక విధానమును బ్రెట్టుకొనిరియు, కాని ఈవిషయమై చప్పునవని పోయింకేరుగారు తెలియజేసెనుటలను కాని ఒండొరులయభిప్రాయమును తీసుకొనుటకు పరాసులవైఖరి మారుననియు ఇంతకును, జర్మనులు తెలియజేయు సంగతులవలన అంతయు ఆధారపడి యుండుననియు జర్మనుల ఏర్పాటు లేనో తెలియనపుడు ఎటులు జరుగునో యని ఆలోచించుట నిరర్థకమనియు అదరును సుభమునే ఆపేక్షించుటచే క్రొత్త సంవత్సరము కుభియతో ప్రారంభము కావచ్చుననియు అనుకొనుచున్నారు. కాంతివాతావరణమును ప్రజేతబ్రెట్టుకొను మరల, ప్రయత్నములు గట్టిగ జరుగును.

ఈ సంవత్సరము పరాసులకు జరుగు కలగుననుచున్నారు. సరుకుల రూపకముగ ఇవ్వబడెను. జర్మనులనుండి కొన్ని రూపముగ కొరిందానికి సమానుగనున్నదనుచున్నారు.

రషియను కమ్యూనిస్టుల గోల

రషియనుకమ్యూనిస్టులలో గందరగోళముగనన్నది. ఒక్క మాట ఒక్కటి బడుటలేదు. నాయకులను నమ్ముటలేదు. బ్రాట్స్కీగారికి నిగ్రహాధికారమును వహించనలెను కొరిక గొడవచున్నారు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వముమీద క్షుణ్ణు జన్మించెనని తెలియచున్నది.

కమ్యూనిస్టు పాలనను నిరంకుశముగ నున్నదని కోరికలు గారు విచారించుచున్నారు. వీరప్రభుత్వము త్వరలో తొలగిననుచున్నారు. అదిజరిగిన కంటిసింపెదరు. క్రొత్తప్రభుత్వము లేరనిగాని వీర ప్రభుత్వము నిలవదట.

రషియను ఆధినివేకవర్తము

ఈ సాగింబుకు బ్రిటిషు, ఫ్రెంచు, దప్పి ప్రత్యేకంపెనీ వారు సోపయలు ప్రియాతో ఒకంబునీకను జేసికొనిరి. ముఖ్యము ప్రధానకార్యాలయముగ జేసికొనెదరు. మిశ్రమకంపెనీ నొకదానిని స్థాపించెదరు.

జర్మను ఆర్థికపరిస్థితులు

సామ్రాజ్యవ్యయమును తగ్గించుట కేర్పాటులను ఆధ్యక్షులైన ఎబర్ట్ గారు తెలియజేయుచున్నారు.

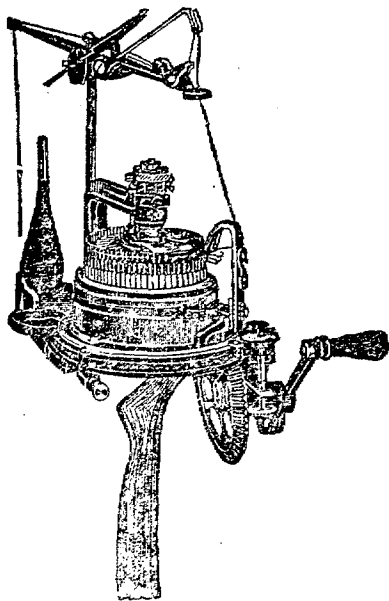
ఇకమీద బంగారుమార్కులమీదనే రివిస్ట్యూంకవారు బరువీ జరుగెనని నిశ్చయించిరి.

క్రొత్త హారిసన్ "సన్"

గుండ్రమైన నిట్టింగు మెషిను

522

గృహము, న్యజే, కర్మాకారము మొదలగు పనులకు సయోగించవచ్చును.

శ్రేష్ఠమైన రకము, ధరసరిసము, చాలకాలము వరకు బాగుగా కనిచేయును

మేజోల్లు చిప్పిచి, పెద్దవి, బనీయనులు, మొదలగు వాటిని అల్లును, అంగ్లసామ్రాజ్యమందు అంతటను వాడబడుచున్నవి

ఇంగ్లాండులో నున్న ది హారిసన్ పేటెంటు నిట్టింగు మెషిను కంపెనీ, (లిమిటెడ్) వారిచే తయారు చేయబడినవి.

వివరములకు ఈ దిగవ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

For Particulars Apply to:
W. H. Brady & Co., Ltd.
MADRAS

Telegrams: "BRAD."

Delightfully Refreshing.

For Health and Beauty.

“ERASMIC” SOAPS & PERFUMES.

“ERASMIC” Perfumers, LONDON. PARIS.
To Be Obtained From All Stores & Dealers.

1069

ఇ స న్ నో షే లి

ఇ.నో షేలి అనుమా అంటి మలేయలో బొంబాయి వాడుకచే మలేయా రానీకు అటంక పరమను. ప్రస్తుత కాలముందు బొంబాయిని బిలోను దిశ్యమై ది. జ్యోర్జ్ క్యూనాకు సేవించుటచే మరలను, అయితే ఈ దివ్యావధమున సేవించిన బహు కాలమునుండి యొన్నను తప్పుకు మరుకును. తిరిగిరాదు. గొప్పవైద్యకాస్త్రజ్ఞులే దీనిని శివార్లు చేసి యున్నారు ప్రతిదినము ఉదయము, సాయంత్రము ఒక మార్తను సేవించి వలేయా రానీయక అటంక పరమను. కిడ్నలకు ఉపయోగించుటకు ఇసనో షేలి నా అను బొంబాయిగలదు. ఇసనో షేలి అనునదియే ద్వయరూపముగా కరారు చేయబడినది.

ఫెట్రో - చైనా రక్షణములను వంటి నీటికి తెచ్చుట యందు విక్రీతి అద్భుతముగా వశియేయకు. మలేయా జ్వరము చే బలహీన మైకట్టుకు మరి ఇతరకాణముల చే కలిగిన అరకువలను కడలిక, నిస్సతును పోగొట్టుటయందు వీక సమానమై టానికు మరెదియు లేదని నిర్భయముగా చెప్పవచ్చును.

నాసిరా - ఉంబ్ర అతి మాత్రము వారము చేసేయక మంచి జీర్ణ క్రింది కలిగించుట యందు ముఖ్యము లావా సంబంధముకు పానీయము. విజేత లోనాసంబంధముకు, పానీయముల కంటే శ్రేష్ఠమైనది

అంటాగ్ర తియరు వాయువు, ముత్రకృచ్ఛ రోగము, మూత్రమున దుశ్చి ఎక్కువగా చేరుట, యితర మూత్రక శ స:బంధముల వ్యాధులను పోగొట్టుటయందు అసమానమైనది, వాతరోగమునకు రామకాణముక.టిది.

గయోకొండ కష్టములే నుభముగా కిరొవన మును లోనాసంబంధముకు పానీయము ఇది అతిశ్రేష్ఠముకు విరోచన బొంబాయి అందరు సిఫార్సుచేసియున్నారు. ముఖ్యముగా మల:ద్వకము ముఖ్యముగా గల వారు చేరుట కొందఱు, తీరక అది సారముగల వారు దీనిని వారు చున్నారు.

Sole Agents for:— INDIA, BURMA & CEYLON

Messrs Gorio Ltd. P. O. Box, 159 Fort BOMBAY

ఇండియా, బర్మా, సింహళము నకు సోల్ ఏజెంట్లు:—

మె స ర్వు గో రి యో (లిమిటెడ్) తపాలపెట్టె నెం. 159, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

భారతి

చిత్రమాసపత్రిక.

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

చిత్రలేఖనము — పటములు

భారతి మాస పత్రిక నాలుగు రంగుల చిత్రపటములు ఇతరపటములు ప్రచురింపబడును

పుష్కరమాససంచికయందు గొప్పగొప్పవారిచే వ్రాయబడిన విషయములు చాల గలవు

భారతి వాఙ్మయమున అన్ని సారస్వతప్రావీణము - దేవులపల్లి అప్పలనరసింహముగారు, ఎమ్. ఏ., ఎల్. టి. ప్రాచీన భారతి లెక్కలు, ఆర్యులుకారా? చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు, వాఙ్మయసామ్యము - కురుగంటి శీతా రామయ్యగారు, ఎఫ్. ఏ., భారతనీతి - వింజమూరిరంగారావుగారు, ఎం. ఏ., బి. ఎల్., భారతి - చిలక రాధాకృష్ణమహాశయగారు, యునైట్డ్. ఉమర్ అలీషాకవిగారు, గుణగవిజయాదిత్యుని సాతులూరు తామ్ర భానుము - శ్రీకృష్ణమూర్తి కొమ్మతూక నౌకటలక్ష్మణరావుగారు, ఎమ్. ఏ., ప్రథమసాధికుడు - టాలు వాసుదేవము శతావధాని నేలూరి విజరామశాస్త్రిగారు మొదలగు వారి వ్యాసములు ముద్రితములు.

చిత్రపటముల వివరములు

భారతి చిత్రపటములు మహాత్మాగాంధీ, శ్రీకృష్ణభగవానులు, శ్రీరాధ, ఆంధ్ర శాలిక, శ్రీకృష్ణుని యామునాపర్యటము, వాసికొండ గోదావరి ఇంకను నితరపటములును గలవు.

భారతి ప్రకటన ధరలు

ఒకమాసమునకు మాత్రము		6 మాసములకు అంతకుపైన సాధారణపుట 1కి	
సాధారణ పుట 1 కి	రూ. 25	నెలకు 1 కి	రూ. 20/-
,, 1/2	,, 12-8	,, 1/2	,, 10/-
,, 1/4	,, 8	,, 1/4	,, 6/-

వ్యాసములుగల పుటలమధ్య గల పుటలకు 6 మాసములకుపైగా కంట్రాక్టు తీసికొనిన, పుట 1-కి 1 నెలకు రూ. 30/- వంతున చార్జి చేయబడును. ఇతరవివరములు తెలియగోరువారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

మేనేజరు, "భారతి"

తపాలవెళ్ళె నెంబరు 212, మద్రాసు.

